

Informativno-političko glasilo
bunjevačke nacionalne manjine

Godina IX Broj 94

April 2013. godine

Cina 50 dinara

Izlazi prve nedilje u misecu

Izdavač:

NIU „BUNJEVAČKI INFORMATIVNI
CENTAR” - Subotica

Osnivač izdavača:

NACIONALNI
SAVET BUNJEVAČKE NACIONALNE
MANJINE

direktor NIU „BIC”

Mirko Bajić

glavni i odgovorni urednik:

mr Suzana Kujundžić – Ostojić

Savit novina:

Mirjana Savanov, Nikola Babić, Agneza Rodić
Vojnić, Branko Pokorni, Ružica Parčetić

Tehnički urednik:

Nikola Stantić

Stalni saradnici:

Eva Bačlija, Ana Vojnić Kortmiš, Joso
Poljaković, Desa Kujundžić, Ružica Parčetić,
Nataša Nimčević, Aleksandar Bošnjak,
Tihomir Kujundžić Matković

Naslovna strana:

Polivači na Vodeni ponediljak

Adresa:

Trg cara Jovana Nenada 15/1,
24000 Subotica

Telefon/fax: 024 523-505

e-mail: bic@bunjevci.net

Štampa:

Rotografika Subotica

Tiraž:

1.000

Dizajn:

Studio Trid Beograd

Distribucija:

„Štampa sistem” - Beograd, „Press interna-
tional” - Novi Sad, „Futura plus” - Zemun

Nacionalni savet

bunjevačke nacionalne manjine:

Kancelarija u Subotici:

Trg cara Jovana Nenada 15/5, 24000 Subotica

Telefon/fax: 024 554-881

e-mail: bunjnacsav@gmail.com

Regionalna kancelarija u Somboru:

Jovana Popovića bb

Telefon/fax: 025 434-059

Poštivana čeljadi,

Za nama su Veliki petak i posljednja večera Isusa s apostolima, Velika Subota i Uskrs. Obavio se običaj, što bi kazli. Postio je, ko kako, naspram vire i dubine džepa, oni siromašniji poste furtom. I Križni put ima koji su išli na Kalvariju, a ima i oni koji Kalvariju imaju i u svojem životu. Šarala su se jaja, radovali smo se najradosnijem svecu - uskrsnuću i viri da iza ovog, često ne baš pravednog i lipog života, ima jedan drugi i pravedniji i bolji.

I tako, pitam se, zdravo često, tribal nam čekat baš taj drugi život il štogod drugčije mož bit još ode na ovom zemaljskom. Možda nam je potribno proc kroz sva iskušenja, izdaju, muke, ko što je Isus prošo, da bi konačno stigli do onog, pomalo uspavanog dila u sebi, kad svatimo da je sve u nama, i snaga, i slabost, i vira, i nevira, i kad jasno vidimo šta je šta i ko je ko. A putokaz? Isus ga je našo na Maslinskoj gori, naćete i vi svoj, samo vam triba malo odstojanja, samoće i razmišljanja.

Strana 8-9

Strana 10-11

Strana 11-12

Strana 12-13

Strana 14

Strana 17

Sadržaj

4-7

Aktuelna politička dešavanja

8-9

I ove godine cure su bižale kroz
pendžer

10-11

Tradicionalno a moderno

11-12

U slavu novog života

12-13

Jaja svi boja i veličina

14

Mašta i kreativnost na
uskrsnjem jajetu

17

Da od Sombora Holivud načini

20-21

Prvi broj novina bresplatno
urađen

CIP - Каталогизација у публикацији Би-
блиотека Матице српске, Нови Сад

659.3(=862)

BUNJEVAČKE novine: informativno - poli-
tičko glasilo / glavni i odgovorni urednik
Suzana Kujundžić - Ostojić. - 1998-2004;
God. 1. br. 1 (2005). - Subotica: NIU
Bunjevački informativni centar, 1998-2004;
2005. - Ilustr.; 30 cm
Mesečno

ISSN 1451-2505

COBISS.SR-ID 133482759

Ako i vi želite da vam poštaš svakog prvog u misecu donese „Bunjevačke novine” pritplatite se na nji. Godišnja pritplata je 600 dinara (sa ptt troškovima).

Platit možete na naš tekući račun: 335-16082-21 (Razvojna banka Vojvodine) sa naznakom za pritplatu.

Godišnja pritplata za inostranstvo je 20 evra.

Platit možete na naš devizni račun: IBAN: RS3533500000008111392; SWIFT: RBVORS22

sa naznakom za pritplatu (Razvojna banka Vojvodine).

Posli uplate nazovite nas, kako bi upisali vašu kućnu adresu: 024 523-505

STIGLO RIŠENJE MINISTARSTVA PRAVDE I DRŽAVNE UPRAVE PO PITANJU PRIDSIDNIKA BUNJEVAČKOG NACIONALNOG SAVITA

Pokornić i dalje na čelu

Ministarstvo pravde i državne uprave donelo rješenje po kojem nema osnova za upis promine ovlaštenog lica u Registru nacionalni savita nacionalni manjina u Srbiji, pa pridsidnik Bunjevačkog nacionalnog savita i dalje ostaje Branko Pokornić

Nakon brojni dilema, a kako su to „Bunjevačke novine” pisale i u prošlom broju, stiglo je rješenje Ministarstva pravde i državne uprave koje je dalo konačan sud oko pitanja ko je pridsidnik Bunjevačkog nacionalnog savita. Prema mišljenju nadležnog ministarstva pridsidnik je i dalje **Branko Pokornić**.

Ko što je poznato, Ministarstvu je poslat zahtjev da se izvrši promjena upisa ovlaštenog lica u Registru nacionalni savita nacionalni manjina u Srbiji, a pomenuto Ministarstvo donelo je rješenje u kome stoji:

„Odbija se zahtev za upis promena u Registru nacionalnih saveta nacionalnih manjina koji se odnosi na lice ovlašćeno da predstavlja i zastupa Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine, koji je ovom organu podnela mr Suzana Kujundžić Ostojić, član Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine.”

Tim povodom je Branko Pokornić, pridsidnik Bunjevačkog nacionalnog savita, održao konferenciju za štampu, di je predstavio prisutnima rješenje i objasnio o čemu se radi. U obrazloženju se navodi da sidnica nije održana u skladu sa Statutom i Poslovníkom o radu nacionalnog savita, te da odluke koje su donete na toj sidnici ne proizvode pravno dejstvo.

– Podstiču vas, da su na sidnici BNS-a, koju je za 5. januara sazvo Nikola Babić, donete odluke kojima su posmenjivani pridsidnik BNS-a i Upravni odbor NIU „Bunjevačkog informativnog centra”, i prihvaćena ostavka pridsidnika Izvršnog od-

Konferencija za štampu u Bunjevačkom nacionalnom savitu izazvala veliku pažnju medija

bora BNS-a, a da je za novog pridsidnika BNS-a izabrana mr Suzana Kujundžić Ostojić. Posli tog ona je 11. januara podnela zahtjev za prominu podataka u Registru nacionalni savita nacionalnih manjina koje se tiču lica ovlaštenog za predstavljanje i zastupanje bunjevačke nacionalne manjine, a taj zahtjev je dopunjen 7. februara. O ovome sam od Ministarstva obaviješten 16. januara, a 4. februara sam se u skladu sa procedurom, pismeno izjasnio o svim činjenicama koje su značajne u tom postupku. U postupku koji je vođen u nadležnom Ministarstvu zaključeno je da sidnica sazvana za 5. januar nije sazvana u skladu sa Statutom i Poslovníkom BNS-a, te da odluke donete na toj sidnici ne proizvode pravno dejstvo, i da nema osnova za prominu u Registru, odnosno da se odbija zah-

tiv da dođe do promine u Registru nacionalnih manjina – istako je Branko Pokornić, pa nastavio:

– Moj zadatak je tokom ovog perioda bio da sačuvam i u funkciji održim BNS, bez nasidanja na provokacije, a sve u skladu sa zakonskim okvirima. Sad je došlo vrijeme da se stane na kraj „mešetarenju”, a sve to slidi iz Rješenja koje je stiglo iz Ministarstva pravde i državne uprave. Sad svi treba da izvučemo pouke iz ovog, da se dozovemo razumu. Bojkot i opstrukcija rada BNS-a ne vode ničemu, neće bit od tog koristi nikom, već samo štete za sve. Zato pozivam sve članove BNS-a da se otarase „navijački krugova”, da svi zajedno sidnemo za astal, dogovorimo se i nastavimo s radom, jel su prid nama važni zadaci – zaključio je Pokornić i najavio skoro održavanje sidnice BNS-a.

N. Stantić

SAOPŠTENJE BUNJEVAČKOG NACIONALNOG SAVITA

Nakon dileme ko je legitimni pridsidnik Nacionalnog savita stiglo je rješenje Ministarstva za pravdu i državnu upravu koje prinosimo u cijelosti:

REŠENJE

„**ODBIJA SE zahtev za upis promene podataka u Registru nacionalnih saveta nacionalnih manjina koji se odnose na lice ovlašćeno da predstavlja i zastupa Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine, koji je ovom organu podnela Mr Suzana Kujundžić Ostojić, član Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine.**”

Uz rješenje je dostavljeno obrazloženje u kojem se navodi da su sve odluke na sidnici 5. januara 2013. kojoj je pridsidavao potpridsidnik Nikola Babić, pravno ništavne.

Pridsidnik nacionalnog savita Branko Pokornić

IZ SAVEZA BAČKIH BUNJEVACA UPOZORAVAJE DA POSTOJE NAMIRE
DA SE UKINE BUNJEVAČKI NACIONALNI SAVIT

Sami sebe „ukidamo“

Mirko Bajić, pridsidnik SBB-a, ističe da Rešenje Ministarstva pravde i državne uprave neće prikinuti procese raskola u BNS-u, jer postoji grupa ljudi kojima je cilj da Bunjevci, ko posebna nacionalna zajednica, budu ukinuti

Najnovija konferencija Saveza bačkih Bunjevaca bila je prilika da se čuju upozorenja **Mirka Bajića**, prisidnika ove stranke, da postoje ozbiljne namire da se „ukine“ Bunjevački nacionalni savit, te da je čitava bunjevačka nacionalna zajednica u konstantnoj opasnosti da bude asimilirana.

Spomenio je Bajić prvi Rešenje Ministarstva pravde i državne uprave, kojim je razrišena dilema i **Branko Pokornić** okarakterisan ko pridsidnik BNS-a, al je i naglasio da to, po njemu, neće zaustaviti nejedinstvo u Bunjevačkom nacionalnom savitu.

– To Rišenje tribalo bi da stavi tačku na sukobe u Nacionalnom savitu, al mi mislimo da to neće zaustaviti procese koje je grupa članova Savita započela i da će i dalje pokušavati da naprave raskol u Savitu. Razlog za taku sumnju je u činjenici da postoje ljudi koji su ušli u Bunjevački nacionalni savit u namiri da utiču da se Bunjevački nacionalni savit pripoji Hrvatskom, a Bunjevci pripoje Hrvatima i postanu poput Šokaca danas. Mi odavno imamo informacije da postoje razgovori o tome. Odavno ukazujemo na to, a sad je valjda svima jasno šta se zapravo događa u Nacionalnom savitu i dilu institucija bunjevačke nacionalne zajednice. To je otvoreno izno i Petar Kuntić, pridsidnik DSHV-a i narodni poslanik hrvatske nacionalne zajednice, rekavši javno (emisija Periskop 8. marta, K23) da su litos vođeni razgovori sa frakcijom, tj. grupom visoki

Iz Saveza bačkih Bunjevaca upozoravaju da bi uvođenje prinudne uprave imalo katastrofalne posljedice za cilu zajednicu

funkcionera bunjevačkih institucija o ujedinjenju Bunjevačkog i Hrvatskog nacionalnog savita u jedan jedinstven nacionalni savet i pripajanju Bunjevaca Hrvatima pod jednim imenom Hrvati – Bunjevci. Tačno litos, a naročito posli posite pridsidnika Skupštine Republike Srbije bunjevačkim institucijama, čime je jasno dat legitimitet bunjevačkoj nacionalnoj zajednici, otpočela je hajka na pridsidnika Bunjevačkog nacionalnog savita Branka Pokornića i na pridsidnika SBB i direktora Bunjevačkog informativnog centra Mirka Bajića. Cilj je bio jasan: smeniti Branka Pokornića, napraviti raskol u Savitu i dovesti ljude koji će raditi na pripajanju Bunjevaca Hrvatima – kazo je Bajić, a potom i posebno naglasio:

– Da pojasnim: niko ne mož Bunjevcima da uskrati pravo na izjašnjenje o nacionalnoj pripadnosti i formiranje institucija kojima se legitimiše postojanje nacionalne manjine, to možmo sa-

prigovara s Petrom Kuntićom. Potpuno je jasno da su u Bunjevački nacionalni savit ušli ljudi koji imaju zadatak da postave „svog pridsidnika“. Virujemo da dio članova Savita koji je u tom učestvovalo prisustvujući nelegitimnoj sidnici i smenjivajuć Branka Pokornića i Upravni odbor NIU „BIC“-a, nije imo saznanja o kontaktima i namirama pojedinaca i da će ubuduće normalno učestvovati u radu Savita. Savez bačkih Bunjevaca daje punu podršku Branku Pokorniću i poziva sve članove Savita koji su ozbiljni i odgovorni da obavlja posao za koji su izabrani i da se ne dozvole ponovni raskol u Savitu i uvođenje prinudne uprave, jer bi to imalo katastrofalne posljedice za cilu nacionalnu zajednicu – istako je Bajić.

N. Stantić

SAOPŠTENJE SAVEZA BAČKIH BUNJEVACA

Konsenzus o radu il novi izbori za Nacionalni savit

Potvrdila se sumnja koju smo izneli da grupa članova Savita ne želi da prihvati Rešenje Ministarstva kojim je odbijen zahtiv za upis mr Suzane Kujundžić Ostojić za pridsidnika Nacionalnog savita i da je namira ove grupa da dođe do potpunog raskola u Nacionalnom savitu.

Savez bačkih Bunjevaca ne želi da učestvuje u cirkusu koji stvaraju Matković, Gabrić i drugi, a po našem dubokom uvirenju uz asistenciju Ivana Sedlaka.

Zahtevamo od svi članova Savita da obavlja svoje obaveze u skladu sa Rešenjem Ministarstva. Ukoliko nema konsenzusa da se nastavi normalan rad Savita, Savez bačkih Bunjevaca će zahtivati da se oma raspišu novi izbori za Nacionalni savit.

Subotica 2. 4. 2013.

Pridsidnik SBB Mirko Bajić

ZAKAZANA SIDNICA BUNJEVAČKOG
NACIONALNOG SAVITA NIJE ODRŽANA

Opasnost od raspuštanja BNS-a

Kako je to i najavio na konferenciji za štampu, **Branko Pokorni**, pridsidnik Bunjevačkog nacionalnog savita, zakazo je sidnicu BNS-a za subotu, 23. mart. Kako se na sidnici nije okupio dovoljan broj članova da bi imala kvorum, sidnica nije održana.

Istog dana iz Saveza bačkih Bunjevaca stiglo je saopštenje koje potpisiva **Mirko Bajić**, pridsidnik SBB-a, a u kojem stoji:

„Nedolazak na sednicu je dokaz da grupi članova Nacionalnog saveta nije cilj da se uspostavi dijalog i normalan rad, nego da se ponovo raspusti Nacionalni savet i uvede prinudna uprava.

Ako smatraju da su u pravu zašto ne dođu na sednicu saveta i u raspravi dokažu da su u pravu i pokažu da imaju većinu za ono što tvrde da su u pravu? Očigledna je namera grupe oko Ivana Sedlaka i Aleksandra Matkovića da kao što je jednom to već učinjeno, od gotovo potpuno iste grupe ljudi kada

je pre četiri godine raspušten Nacionalni savet, opstrukcijom u radu dovedu do ponovnog raspuštanja saveta. Ne očekujemo da Ivan Sedlak i Aleksandar Matković promene stav, mi njihovu ulogu i zadatak znamo. Nažalost niko nije ozbiljno shvatio naš apel još letos iznet, da se iz kotarice na vreme izbac ubačena trula jabuka.

Zahtevamo od svih članova Nacionalnog saveta da odgovorno obavljaju svoju funkciju, da se odazovu na rad u savetu i da se u normalnoj raspravi utvrdi ko radi dobro a ko ne i da se u skladu sa tim donesu odgovarajuće odluke.

Od Aleksandra Matkovića tražimo da odmah napusti bunjevački Nacionalni savet, jer nije negirao našu sumnju da ima hrvatska dokumenta i da se izjasnio kao Hrvat, a ukoliko to ne učini tražimo da se nosilac liste na kojoj je izabran odredi o njegovom statusu i ulozi u Nacionalnom savetu Bunjevaca.”

N. S.

U POVODU JAVNO UPUĆENI PROZIVKI
OGLASIO SE ALEKSANDAR MATKOVIĆ

„Imam hrvatske, mađarske i nemačke ‘papire’”

Blaško Gabrić i Aleksandar Matković

U povodu prozivki koje su javno upućene, a tiču se pitanja o „hrvatskim papirima”, te namiri da se ruši Bunjevački nacionalni savet, **Aleksandar Matković**, član BNS-a, se oglasio na konferenciji za štampu.

– Povod za ovu konferenciju su prozivke od strane Mirka Bajića, pridsidnika Saveza bačkih Bunjevaca, prvo protiv mene, a potom i protiv ostali članova BNS-a, koji ne misle isto ko on. Prvo da kažem da nemam nikakvi lični interesa, pogotovo ne materijalni, već da je moj interes samo da pomognem bunjevačkom nacionalnom korpusu. Ko što sam dao doprinos sportu, tako želim i da dam doprinos bunjevačkom korpusu. Okvalifikovan sam ko jedan od glavni koji unose nemir i štogod negativno med Bunjevce, a odgovorno tvrdim da nisam prigovaro s hrvatskom stranom o sjedinjavanju Bunjevaca i Hrvata. Što se tiče optužbi da imam „hrvatske papire”, odgovor je da, ko što imam i ma-

đarske i nemačke. Tokom godina bavljenja sportom i privatnim poslovima moro sam da imam mogućnosti izlaska u svet. Sve se to dešavalo prija 2003. godine, kad je osnovan BNS. Upisan sam u bunjevački izborni spisak, a ne vidim nikako pripriku, ni zakonsku ni statutarnu, da budem član BNS-a – kazo je Matković.

Matković je potom naglasio da jedan dio članova BNS-a ne učestvuje na zakazanim sidnicama, a da je razlog taj što se ne stavlja tačka dnevnog reda koja bi se ticala pitanja povirenja aktuelnom pridsidniku **Branku Pokorni**, te da, dok se to ne desi, neće ni učestvovati na sidnicama.

Na konferenciji je govorio i **Blaško Gabrić**, takođe član BNS-a, koji je više puta naglasio da jedinstva med Bunjevcima mora biti i da ga je bilo dok je on bio na čelu ove institucije. Istako je da potpisani sporazum mora da se pošti, te prozvo Mirka Bajića ko najveći problem Bunjevaca.

N. Stantić

NIKOLA BABIĆ I VOJISLAV ORČIĆ ODRŽALI KONFERENCIJU ZA ŠTAMPU

Sporazum se mora poštovati

U nizu konferencija za štampu koje se tiču aktualne situacije u bunjevačkoj nacionalnoj zajednici, u utorak, 2. aprila, obraćanje medijima upriličili su i **Nikola Babić**, potpridsidnik Bunjevačkog nacionalnog savjeta i **Vojislav Orčić**, pridsidnik Bunjevačke stranke Vojvodine, te član BNS-a.

Babić se tokom svojeg izlaganja držo teme Koalicionog sporazuma i razloga za njegovo nepoštovanje, odnosno poštovanje.

– Nakon prošli izbora za pridsidnika BNS-a je izabran Blaško Gabrić. Sam početak je bio dosta rovit, bila je to tisna većina u kojoj je teško bilo raditi. Gabrić je insistirao na jedinstvu, uspili smo većinu odluka donet velikom većinom, a u cilju jedinstva je napravljen i sporni Koalicioni sporazum. On je potpisan juna 2011. godine, tad je Gabrić podnio ostavku, a dogovoreno je da priostali dio mandata podile, ko pridsidnici, Branko Pokornić i Suzana Kujundžić Ostojić. Sve je to bilo lipo i krasno do sidnice BNS-a novembra 2012. godine. Onda je došlo do istupanja pojedinaca koji su proglasili da Sporazum više ne važi – kazo je Babić.

U nastavku je Babić istako da „druga strana“ govori da je Koalicioni sporazum pristo da postoji onog momenta kad je Bunjevačka matica podržala na izborima Ligu socijaldemokrata Vojvodine. Na te tvrdnje Babić odgovara.

– To nikako ne mož bit istina, jel se u Koalicionom sporazumu političko dilovanje ne spominje.

Vojislav Orčić je takođe divanio o Koalicionom sporazumu, te, po njemu, pravim razlozima zašto se isti ne poštiva.

– Nas zovu grupom u BNS-u, a

Nikola Babić i Vojislav Orčić uvireni da Koalicioni sporazum nije narušen i da se mora poštivati

mi smo u stvari trenutno većina. Stvaranje atmosfere nepovjerenja Sporazumu je počeo Mirko Bajić još polovinom 2012. godine, dajući za to razne razloge, kako su mu koji odgovarali u tom momentu iz lični i politički interesa. Bilo je prigovora zbog potpisivanja sporazuma Matice i Lige, potom da je kogod bio protiv dolaska pridsidnika Skupštine Republike Srbije Nebojše Stefanovića na Dužijancu. U stvari je bilo prigovora zašto o pojedinim aktivnostima nisu obaviješteni određeni ljudi koji zastupaju bunjevačke institucije. Sigurno niko od Bunjevaca nije protiv posite pridsidnika Skupštine. Bilo je optužbi i da dio BNS-a koji oće da smini Branka Pokornića radi i na asimilaciji Bunjevaca u Hrvate. Da smo prigovarali s pridsidnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća. To je samo senzacionalistička izjava, a pozivamo Bajića nek javno kaže ko je s kim, kad i di prigovaro. Uvijek su to samo novi razlozi koji ne stoje, a koji služe da se obmane javnost – kazo je Orčić, pa nastavio:

– Šta je prava suština? Ima tu više elemenata. Kod Branka Po-

kornića i Mirka Bajića je izražena opsjednutost funkcijama. Potom, bliže se novi izbori za nacionalne savite, a u njevim procinama je da će se bolje pozicionirati ako zadrže trenutne pozicije. Sporno je i poslovanje NIU „Bunjevački informativni centar“ u kome je zaposleno troje članova Saveza bačkih Bunjevaca. Iz iste stranke je i pridsidnik Upravnog odbora „BIC-a“, a u UO je još jedan član SBB-a. Zašto je to tako, zašto je važna borba za „BIC“, zato što novac dolazi redovno i sigurno. Niko nije protiv „BIC-a“, odgovorno i

profesionalno se radi poslo, al pitamo direktora, zašto na primer, nije povećan tiraž, zašto nije iskoristio svoje funkcije da se izbori da zakup prostorija bude besplatan, a ne da se izdvaja značajna suma novaca...

Na kraju je Orčić istako da postoje pritisci na članove, kako se izrazio, većine.

– Očekujemo da će se to pojačati tokom aprila, jel je rok za održavanje naredne sidnice BNS-a 10. maj, a ako se to ne desi, slidi prinudna uprava – zaključio je Orčić.

N. Stantić

POZIVNICA

9.4.2013. – U okviru Večeri utorakom u Bunjevačkoj matici obilježava se 140 godina od rođenja biskupa Lajče Budanovića. Program je zakazan za 18 sati u prostorijama Matice, Korzo br. 8.

23.4.2013. – U okviru Večeri utorakom u Bunjevačkoj matici biće održano poetsko-muzičko veče pod nazivom „Marko i prijatelji“. Program je zakazan za 18 sati u prostorijama Matice, Korzo br. 8.

26.4.2013. – Obavištavaje se i pozivaje svi članovi Bunjevačke matice na Redovnu izbornu skupštinu koja će se održati u prostorijama Matice, od 18 sati.

U BAJMOKU OBIŁUŐEN VODENI PONEDILJAK

I ove godine cure su biőale kroz pendőer

*Iako su cure spremno čekale polivače...**...oni su prvo morali proć „testove” domaćice kuće*

Posli četrdest dana uskršnjeg posta i uzdržavanja od zabave, Vodeni ponediljak kadgod je bio prilika da se mladi, al i stariji malo opušte. Tako je i u ponediljak, 1. aprila, u okolini Subotice, a posebno u Bajmoku, di svake godine Bunjevački kulturni centar „Bajmok” organizuje polivače na drugi dan Uskrsa.

– Bunjevački kulturni centar „Bajmok” u svom planu i programu ima i obiluzavanje polivača na Vodeni ponediljak, a i ove godine smo, uprkos vremen-skim uslovima, koji su diktirali drugčije, uspili ovaj običaj da održimo, jel smo čvrsto odlučili da svaki događaj koji je strogo vezan za datum i vrime moramo obiluzit, kako tradicija ne bi bila prikinuta – izdivanio je Branko Pokornić, pridsidnik BKC „Bajmok”.

Iako je bilo ladno za polivanje, momci su se okupili i s okićenim karucama i muzikom krenili u obalazak cura. Putom su ji pozdravljali gledači, a oni stariji sićali su se kad su i oni išli u polivanje. Obašli su ni-koliko kuća, momci su bili lipo ugošćeni, posluőeni i

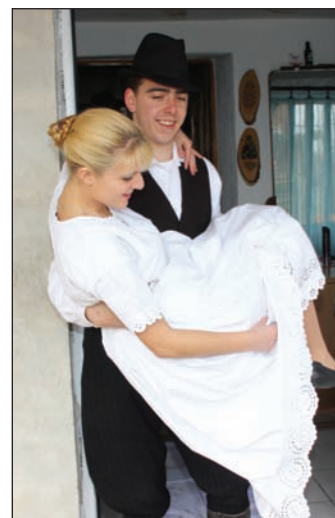
darivani, al da bi mogli cure polit morali su i da se pokaőu, što nam je potrvdila i jedna od domaćica čije su cure polivači došli polit.

– Prija neg što cure odvedu na bunar, traőili smo od nji da odi-graju štogod, al i da pokaőu dal su jaki, a tek tad smo njim dali da poliju cure, kad su pokazali da jednog dana mogu i oni da priuzmu našu ulogu i da se brinu o njima – kazala nam je Alma Babić, čija ćer je doćekala i momka s polivaćima.

– Ove godine naši momci su bili dobri, lipo smo ji darivali i nakitili, pa se nadamo da će taki bit i dogodine, ako ne, moraćemo biőat kroz pendőer – divani Andrea Babić.

Iako u prvoj kući cure nisu biőale, u familiji Šimić bilo je i tog. I tu su se momci morali potruditi da po ladnom vrimenu i mokrom putu, s „vrućinom” u stomaku, sustignu cure, jel običaj se zna, nijedna ne smi ostat nepolivena.

– Naš zadatak je jednostavan. Nakon što dodemo u kuću i pozdravimo se s domaćinima, na redu su cure. Ima koja se i otima, el biői, al na kraju vide da jim je sve

*Cure su i vodili i nosili...**...a sve su na kraju bile polivene*

Nakon polivanja svi su uživali u pismi i igri

Brzi konji nosili su polivače...

to bilo uzalud, jel i te dobiju vodu za vrat – ispričavalo nam je vođa polivača Dejan Orčić, i dodo:

– Danas ji polivamo vodom, ko što se to i kadgod radilo, iako se tušta nji opridililo i za parfeme, mi više volimo tradiciju i onako kako je to običaj.

A običaj je i da se posli polivanja momci daruju šarenim jajetom ko simbolom novog života, pomorandžom, al i da se zakite cvićom. Ove godine cure su cvićom zakitili i gradonačelnika Subotice, **Modesta Dulića**, koji se pridružio polivačima BKC „Bajmok“, kako bi zajedno obilježili Vodeni ponedjeljak.

– Povodom najvećeg hrišćanskog praznika Uskrsa, nekad davno, momci su bili u prilici da zakucaju na vrata devojaka i da se njima na domišljat i duhovit način predstave i izraze svoje sim-

patije, al i da odaju dužno poštovanje i ostalim ženskim članovima. Bitno je i lepo održavati ovaj i slične običaje, jel se na taj način neguje kulturološka različitost i daje se doprinos negovanju nacionalnog identiteta Bunjevaca – kazo je Dulić za „Bunjevačke novine“.

Ni ove godine momci nisu zaboravili da obađu članove Gerontološkog kluba „Bajmok“, a po riječima jedne od članica kluba **Ane Berkeš**, ovaj čin njim tušta znači, te su i oni polivače zakitili i darovali, kako bi ji i slideći put positali. Druženje se posli tog nastavilo, s muzikom i igrom dočekala se užna, koju je u prostorijama Kulturno-prosvetnog društva „Jedinstvo-Eđšeg“ za sve učesnike pripremio domaćin, Bunjevački kulturni centar iz Bajmoka.

N. Nimčević

...al ima i ko je moro vijat cure

Gradonačelniku, ipak, niko nije uspio uteć

XII USKRŠNJA IZLOŽBA U KUD „BUNJEVKA”

Tradicionalno a moderno

Gosti mogli uživati u lipoti šaranja jaja

Kata Kuntić, Mile Tasić i Ana Petrov Beba

Od svog osnivanja pa do danas, Kulturno umetničko društvo „Bunjevka” trudi se da svake godine za positiocze izložbi koje organizuje pripravi štogod novo i neobično. Ovogodišnja izložba povodom Uskrsa nosila je naziv „Čarolija prirode i mašte”. Tom prilikom predstavljen je katalog pod istim imenom, a centralni dio izložbe bila je postavka dugogodišnje članice i saradnice društva **Ane Petrov Bebe**, koja je poznata po svojoj mašti i originalnosti u izradi narodni rukotvorina.

– Činjenica da smo prvi put uradili samostalnu izložbu, koja je otvorena na dugo nagovaranje jedne od naših najstarijih članica, predstavlja posebno zadovoljstvo. Upravo Ana je zdravo zaslužna za sve naše izložbe, kako sa svojim eksponatima, tako i samim idejama i kreacijama. Svi

smo zdravo srićni što je izložba uspila i što smo uspjeli da promoviramo katalog njezinih radova, koji smo svi tako dugo čekali – kazala je Kata Kuntić, pridsidnica Društva.

Iako je tušta radila, u katalogu je predstavljen samo jedan mali dio radova Ane Petrov Bebe, a kako

smo doznali više ne možemo ni da se siti šta je sve i koliko radila, bez obzira na svu arhivu fotografija koja postoji.

– Ono što nam je posebno drago i zbog čega najviše i radimo, jeste da uključimo i mlade u naš rad da se i oni bave ovom našom lipom tradicijom. Ove godi-

ne od 15 izlagača većina je mlađa, što nam je posebno drago i daje motivaciju da radimo još više i bolje – dodala je Kata Kuntić.

Samostalni dio izložbe Ane Petrov obuhvatio je kolekciju uskršnih jaja u raznim tehnikama. Nisu ona nastala sva odjedared. Tušta je tamo truda, vrijeme i ideje utrošeno, i to ne samo na jaja, već i na razne druge radove koje je ova amaterka radila, a da je umjetnost u pitanju potvrdio nam je i Mile Tasić, likovni kritičar.

– U svakoj umetnosti, pa tako i u narodnom stvaralaštvu, bitno je da sve bude originalno, da se ne ponavlja, da čovek i delo budu autentični, a Ana Petrov Beba i uopšte familija Dulić su toliko autentični da je to neverovatno i dijametralno se razlikuju od drugih koji se bave sličnim stvaralaštvom. Po prvi put ona uvodi nešto potpuno novo, na šlingo-

vana jaja pravi reljefni dodatak, koji istinski uobličuje i dočarava šlingeraj, a tu su i skulpture od savijene kukuruzovine, koje se oblikuje makazama i što još niko do sada nije radio na ovaj način. Time je otvorila jedan nepresušni igrani prostor, koji tek čeka da bude i od drugih prihvaćen, a znajući kako se to ovdje na severu Bačke desi, ne sumnjam da će biti takmičenja u boljem radu. Ana Petrov je zbilja unela jednu sasvim novu tehniku, a što se oslikavanja, već je to jedan talentovan i znalčki trag kista, gde su njene boje, kompletne figure, i sve je to veoma pristojno urađeno – kazo je Tašić.

Po riječima autorke radova samostalno izložbe, Ane Petrov, povodom trinaest godina saradnje, katalog sadrži samo jedan mali dio njezinih radova. Kad je počinjala, njezin rad je bio stidljiv, al zafaljujuć KUD „Bunjevka“, koje joj je dalo krila i priliku da se iskaže, počela je ozbiljniji rad. Svoju ljubav prema narodnim rukotvorinama otkrila je po povratku na salaš di je rođena, kad je u toku dvorbe roditelja, slobodno vrime utapala u maštu onog što joj je priroda nudila. Međutim, taj talentat nije slučajna. Ana Petrov odrasla je nuz talentovane i nesvakidašnje roditelje onog vremena, pa je sklonost ka osmišljavanju i umitnosti virovatno i naslidlila. Zafaljujuć neumornom radu i usa-

všavanju svoji veština, Ana Petrov danas mož da se pofali velikim brojom priznanja i diploma s razni izložbi, a ništa manje priznanje nije ni katalog „Čarolija prirode i mašte“, koje je u čast njezinih dila promovisalo KUD „Bunjevka“.

– Možda kogod i zamiri na slikama koje su ušle u katalog, al moram napominiti da su sve to amaterske slike, al s tim su nam i draže, jel i ja sam amater, Društvo je amatersko, i to je naš imidž. Nismo sve slike metnili u katalog, a bilo bi i priviše. Radovi koje smo predstavili u njemu su najvećim dilom poklonjeni i prodati, pa sam ji posebno za ovu priliku morala iskat, i tu se počela radat ideja i za izložbu uskršnji jaja. Zdravo tušta sam

radila nojovi jaja, al sam samo desetak uspila prikupit za izložbu – kazala nam je Ana Petrov.

Iako je katalog promovisan na Uskrs, tamo su pridstavljeni i radovi za Božić, Dužijancu.

– Najviše radim tematske stvari, al imam tušta radova koje služe i priko cile godine, a poslidnje što sam radila su ključovi i zvona. Od svega mož svašta da se opravi, samo triba malo mašte i volje – dodaje Ana, a na pitanje otkud toliko mašte i ideja, kazala nam je:

– Vrimena, fala Bogu, imam dosta, jedino mi kadkad zafali materijala, koji je uglavnom prirodan. A što se ideja tiče, kad počnem one se nižu i tu nema kraja.

N. Nimčević

XI USKRŠNJA IZLOŽBA U BAJMOKU

U slavu novog života

Povodom najvećeg hrišćanskog praznika, Uskrsa, u Bajmoku je upriličena XI Uskršnja izložba šareni jaja u organizaciji Bunjevačkog kulturnog centra „Bajmok“, koja je otvorena 20. marta i za positiocje je bila otvorena nekoliko dana, u prostorijama Mesne zajednice „Bajmok“.

Za izložbu u Bajmoku postoji veliko interesovanje, pa je tako ove godine po riječima pridsidnika Centra **Branka Pokornića**, izloženo priko dvi iljade eksponata od pedeset izlagača, koji su iz Subotice i okoline.

– Svaka, pa i ova izložba, pokazuje rad i strpljenje amatera koji kroz iskazivanje svoji umiča pokušavaju da ostave trag u kulturi svog naroda – istako je Pokornić.

Do prija nekoliko godina, jaja za Uskrs šarala su se tradicionalno. Kadgod se koristila samo lukovina el farba od kojekaki bilja, da bi se danas na izložbama mogla viditi prava riznica tehnika i materijala koji se koriste prilikom šaranja, a

Prisutne je prvo pozdravio Branko Pokornić, a potom je izložbu otvorila Nevenka Bašić Palković

savremenost je dovela do tog da su i uskršnja jaja dovedena do savršenstva.

– Ova naša izložba pridstavlja jedno veliko šarenilo, od tehnika priko materijala, pa imamo čak i šlingovana, al i potkovana jaja, i sve to u želji da obiluje svojeg

naroda, priko likovnog stvaralaštva i uopšte narodnog stvaralaštva pokazemo i drugima – dodo je Branko Pokornić.

Povodom programa otvaranja XI Uskršnje izložbe šareni jaja u Bajmoku, svoje radove pridstavila su i dica koja u Osnovnoj škuli

„Vuk Karadžić“ uče bunjevački govor s elementima nacionalne kulture. Pravila su dica na časovima jaja, čestitke i držače za jaja u obliku zeca, posebno za ovu priliku, a za nji je organizator priprvio i poseban, dičiji kutak.

Đaci su učestovali i u svečanom

dilu programa, di su prisutnima pokazali šta su naučili o Uskrsu i običajima koji su vezani za ovaj svetac, a pokazali su i da lipo znaju recitovat pismice.

Ovogodišnju izložbu otvorila je **Nevenka Bašić Palković**, bibliotekar savitnik i kustos Gradskog muzeja u Subotici, s njom smo divanili i o običaju koji je za Bunjevce od posebne važnosti, a vezan je za Velik petak i odnosi se na šaranje jaja. Upravo ovaj običaj bila je prava svečanost za familije, za njeg se posebno pripravljaljo i to posebno cure i divojke.

– Šaranje jaja je hrišćanska tradicija, koja nije vezana samo za Bunjevce, a čak je poznata i kod stari Feničana i Rimljana. Jaje je uvijek bilo simbol novog života, pa se čak kaže da je i svit iz jajeta nasto. U slavu Uskrsa, ova tradicija veziva se za vist o Isusovom uskrsnuću, kad je Marija Magdalena objavila vist da je uskrsnio. Međutim, niko joj nije virovo, pa je svit kazo da će Isus

Za dicu koja su učestvovala u prigodnom programu stigle su zaslužene pomorandže

uskrsnit kad kokoške polete i počnu nosit crvena jaja, al njezina vist je bila istinita, te se zato u crvenu boju jaja uvijek prvo i farbaje – izdivanila nam je Nevenka Bašić Palković.

Iako je u početku bilo važno da jaje bude ofarbano, danas je važno da ono bude lipo i bogato našarano, pa je tako narod u želji da Uskrs učini što svečanijim, počo sa šaranjom jaja. Ono što je najvažni-

je jeste da šareno jaje triba poklonit najbližima i da je to najlipši dar koji jedni drugima možmo poklonit na ovaj veliki svetac.

N. Nimčević

IZLOŽBA USKRŠNJI JAJA U UG „BUNJEVAČKA VILA”

Jaja svi boja i veličina

Lipota ručnog rada privukla pažnju svi generacija

Udruženje građana „Bunjevačka vila” osnovano je prošle godine u februaru, a ovogodišnja Izložba uskršnji jaja u Maloj Bosni, iako se održavala i

prijašnji godina, po prvi put je otvorena u organizaciji ovog udruženja. Tako je na Cvitnu nedilju, Dom kulture bio misto di su se okupile vridne članice udruženja,

al i individualni izlagači. Ovogodišnja jednodnevna izložba bila je pravo oduševljenje za selo, a po ričima pridsidnice Udruženja, **Nele Ivić**, izložba je prošla u neočeki-

vano dobrom odzivu i s zdravo lipim sadržajom. Akcenat je ove godine bio na radovima od slame, koje su radile, kako članice, tako i gošće, a poseban dio izložbe činila

Klara Kujundžić pokazala kaki sve jaja ima u prirodi

Radovi od slame pasiraje i na jajima

je postavka članice „Bunjevačke vile” **Klare Kujundžić**, koja već duži niz godina gaji neobičnu ljubav ka prirodi, bar kad je riječ o gnjizdima i jajima razne domaće živine i ptica koje žive na ovim prostorima. Svoje misto na izložbi, našli su i radovi najmlađi, a ovog puta to su dica Osnovne škole „Matije Gubec” iz Tavankuta, koja pohađaje bunjevački govor s ele-

mentima nacionalne kulture, a svoje radove izložili su i članovi Gerontološkog kluba „Mala Bosna”, članovi Caritasa, LUSE, BKC „Bajmok”, KUD „Bunjevka” i cvičara „Lana”.

Ovogodišnju izložbu šareni jaja u Maloj Bosni, otvorila je poznata subotička slamarka i majstor svog zanata **Ivana Dulić**, koja je akcentirala stavila na slamu, ne zanemaru-

juć pri tom lipotu drugi tehnika, pa je u želji da i drugima dočara slamu, istu opisala jednostavnim, al jakim riječima.

– Meni je slama najbliža srcu. Tila sam da vam objasnim, jel mi koji se bavimo sa

NEOBIČAN HOBI

Kad se čovik krene na kakvu uskršnju izložbu, on očekiva da će vidit razno ukrašena jaja, zato nimalo nije čudilo veliko interesovanje koje je zauzelo pažnju positioca u Maloj Bosni, jel porred uskršnji jaja na koje smo navikli, ovog puta mogla se vidit i štogod drugčija postavka. Rič je o kolekciji članice Udruženja građana „Bunjevačka vila”, koja je na izložbu donela priko dvadest vrsti gnjizda i jaja, kako oni od domaće živine, tako i razni ptica. Velik dio svita uživo nije nikad imo priliku da vidi veličinu i šaru taki jaja, a možemo vam kazat da su posebno neobična. Od zdravo mali, priko sridnji, pa do najveći, kolekcija je pleni-la svojom raznolikošću.

– Tribalo mi je tušta vrime-na da sakupim sva ova jaja, al i gnjizda, a posebno jel je od divlji ptica to teže i prikupit. Tribalo se fain šetat pokraj kanala i dolova, al i vreat, ne bi li sakupila sve ovo – divani Klara Kujundžić.

Nije ni lako pripoznat koje jaje kojoj tici pripada, pa je Klara pazila koja ptica iz kojeg gnjizda izleće, pa ako bi imala sriće našla bi i jaja, al i gnjizdo i tako je za pet godina prikupila oko tridest fela jaja razni ptica, počev od kokošaka, priko fazana, sova, švrake, zebe, laste, pa sve do papagajovi jaja, koja su kako se činilo na izložbi, med najsitnijim, a na pitanje šta čovika tira da sakuplja ovako štogod, kazala nam je – ljubav prema prirodi, uživanje i odmor.

Nela Ivić i Ivana Dulić na otvaranju izložbe

slamom znamo šta je ona, al da i vi probate raazumit šta za nas sve pridstavlja slama. Slama je život žitnice... slama je priroda... slama je zlato naši njiva, rad, muka, molitva naši paora... ona je bogatstvo, energija, umitnost... slama je tradicija, ljubav, radost, mašta... slama je strpljenje, upornost, izdrživost, sloboda... ona je naboj emocija, istina i velika borba... slama je izazov...

slama otvara dušu, slamom se družimo, o slami divanimo... slama je veličanstven, prirodni materijal, na beskrajnom putu ka umitnosti, ona je blagoslovljeni spoj neba i zemlje. Koliko uvažavamo slamu, to više dobijamo od nje. Slama je božanski spoj sveg ovog... života i prirode, stvaralaštva i umitnosti – kazala je Ivana Dulić.

N. Nimčević

USKRŠNJA RADIONICA U BUNJEVAČKOJ KUĆI

Mašta i kreativnost na uskršnjem jajetu

U Bunjevačkoj kući u Somboru tokom Velike nedilje organizovana je radionica šaranja uskršnji jaja. Učesnici radionice bila su dica iz OŠ „21. Oktobar” koji izučavaju bunjevački govor s elementima nacionalne kulture sa svojom učiteljicom Bojanom Pavlović

Bunjevačka kuća u Somboru ugostila mališane koji su šarali uskršnja jaja

Kako dičija mašta nema granice, tako su i teme i tehnike ukrašavanja jaja bile različite. Slamarske umitnice su i ovog puta pružile svoju pomoć i podršku mališanima, pa su mnoga jaja bila ukrašena slamarskim detaljima – cvetićima, srcadima, trakicama....

Ako bi se gledalo s ekološke tačke, pored slame i farbanje u lukovini bi imalo pristalica baš ko i na ovogodišnjoj radionici. Iako je Veliku nedilju obiluzio snig, dica su se potrudila da pronađu po koji zgodan listić jel travku i da pričvršćeno nuz ljusku, jaje ofarbaju u lukovini. Mora se priznat i kreativnost dica koja su se odlučila da prvo polipe kartonske zvizdice i tufnice na jaja, pa ji potom zamoče u razne farbe. Bilo je i oni samou-

vireni mališana koji su po ljuskuri skuvanog jajeta slobodno rukom, bojama flomastera jel tempera oslikavali razne šare i oblike. I kolaž tehnika ko i vitraž tehnika je ovog puta predstavljena, i to za izradu panoa na kojem je predstavljena velika kotarica puna šareni jaja. Ovaj lipi pano su dica poklonila UG „Bunjevačko kolo”, na čega uskršnji zec nije mogao ostati ravnodušan... pa je tako, priko reda, za vridne mališane – umitnike pripremio darove.

Nuz slatkiše dica su dobila prigodne bojanke i lipo se počastili i provešeli u Bunjevačkoj kući. Radost je na licima posebno zablistala kad su svoja ušarana jaja pomećali u kotarice s travom, al onom što su je od krep papira pripremili – jel je prava trava bila pod snigom.

R. Parčetić

ŽENE ŽENAMA – UMITNICE UG „BUNJEVAČKOG KOLA” IZLAGALE U BAČKOM MONOŠTORU

U čast mamama i ostalim damama

U Bačkom Monoštoru, selu na dvadesetak kilometri od somborske varoši, na poseban način je u nedilju, 10. marta, pripremit kulturno-umitnički program povodom Međunarodnog praznika – Dana žena

U okviru projekta „Animatori za kulturu u selima”, nosioca Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor, **Zdenka Mitić**, animator za Bački Monoštor osmislila je lipo nediljno veče „U čast mamama i ostalim damama”.

Prijatno veče namenjeno nežnijem polu u Centru građanskih aktivnosti di je pripremljen program ulipšali su učenici trećeg i četvrtog razreda OŠ „22. oktobar” Bački Monoštor, na čelu sa nastavnicom **Mirjanom Balaž** i direktoricom škole **Marijom Mrgić**. Dica su recitovala prigodne pismice i izvela simpatični skeč o slušanju svoji mama... Nakon tog, članice pivačke grupe „Kraljice Bodroga” – **Anita Đipanov** i **Marija Leka** izvele su prigodan muzički program. Čuli su se i lipi stihovi žena – monoštorski pisnikinja.

Gosti na večeri „U čast mamama i ostalim damama”

Ksenija Vuković

Gošće večeri bile su predstavnice UG „Bunjevačko kolo” iz Sombora. Tako je domaćine i sve prisutne dame u ime UG „Bunjevačko kolo” pozdravila **Ksenija**

Vuković, rukovodilac slamarske sekcije, čiji je rad tom prilikom i predstavila. Monoštorci su bili u prilici da se to veče po prvi put upoznaju s ovim vidom umitnosti koju čuvaje i niguje sekcija „Bunjevačkog kola”. To je bio i momenat otvaranja izložbe slika od slame, koje su za ovu priliku ukrasile prostor Centra građanski aktivnosti. Izloženo je trideset slika, od koji su nike u privatnom vlasništvu, a nike od slika iz stalne postavke Udruženja. Među slikama nalaze se i nagrađivane slike na različitim izložbama i smotrama. Monoštorci su imali prilike da u svojem Centru građanski aktivnosti dvi nedilje uživaje u lipotama slika pripravit vridnim i veštima prstima somborski Bunjevki.

R. Parčetić

Dio izloženi radova od slame

DODILJENE PLAKETE „SUBOTIČKI OSKAR POPULARNOSTI“

Popularni i Bunjevci

Nevladina organizacija „Hera“, po drugi put organizator je akcije najpopularniji Subotičana, pa su u to ime dodiljene plakete Subotički oskar popularnosti, ovog puta u prostorijama Nove opštine, u nedilju, 24. marta

Med dobitnicima plaketa u nekoliko kategorija, našli su se i Bunjevci, koji su se posli višedecenijske, a slobodno možmo kazat i viševikovne borbe za svoju nacionalnu pripadnost i jezik, uspili pokazat i dokazat.

Po prvi put, posli osnivanja Bunjevačkog nacionalnog savita, Bunjevci su dobili pravo za emitovanje emisije na svom maternjem jeziku. Emisija „Spektar“ na drugom programu Radio Televizije Vojvodine prikaziva se već osmu godinu zaredom, a urednik emisije **Joso Poljaković**, našo se na listi dobitnika plakete „Subotički oskar popularnosti“, i to ko najpopularniji novinar na bunjevačkom jeziku.

– Priznanje svakog raduje, jel je to dokaz da čovik radi štogod što valja i da ima kogod to da vidi. Ono što me posebno raduje jeste kategorija u kojoj sam priznanje dobio, jel je zdravo ritko da se bunjevački jezik i uopšte Bunjevci pripoznaju u ovoj varo-

Izmed ostali, priznanja su zaslužili i Milica Iršević i Joso Poljaković

ši. Znamo da je već od dvadeseti godina prošlog vika, kad je počo parlamentarni život u Kraljevini SHS, iz škula izbačen bunjevački jezik i da je pod uticajem hrvatski politički stranaka započeta asimilacija Bunjevaca, a da je

najcrnji dan bio oktobra 1945. godine, kad su naredbom Bunjevci praktično bili stavljeni van snage i zakona, pa se više nisu mogli ni izjašnjavat ko Bunjevci, a da ne govorimo o tom da su mogli divanit el svoj jezik koristit u službenoj upotribi, a na kraju ni osnovat svoje insitucije. Priko pedest godina bili smo izbrisani iz života ove zemlje i lipo je što su Bunjevi devedeseti godina prošlog vika dobili status nacioanlne manjine i da su se počele stvarat bunjevačke institucije, koje su radile na reafirmaciji Bunjevaca, al najviše se počelo radit 2003. kad je osnovan Bunjevački nacionalni savit. Tako smo posli dvadest godina od priznanja i deset od osnivanja Savita došli do tog da se u ovoj varoši priznajemo i pripoznajemo, naš rad i intitucije, tako da je nagrada zbog tog meni još draža.

Ovako je nagradu prokomentarisao Joso Poljaković, a plaketu popularnosti dobile su i dve dame

iz bunjevačkog korpusa. Rič je o **Mirjani Savanov**, koja je proglašena za najpopularnijeg profesora razredne nastave, koja pridaje u Osnovnoj škuli „Matije Gubec“ u Tavankutu, i **Milici Iršević**, ko najpopularnijem koreografu koja radi u Bunjevačkom kulturnom centru „Tavankut“ i Kulturno prosvitnom društvu „Jedinstvo-edšeg“ u Bajmoku.

– Posli 20 godina rada u folkloru ko volonter, ovo priznanje u meni budi lip osičaj, jel nije sve u novcima. Ovim putom zafaljiavam se onima koji su me pridložili za ovu plaketu koja mi daje motiva za dalji rad. Volje je bilo prije, a sad je imam još i više – istakla je Milica Iršević.

Ovo je samo još jedna potvrda da se u varoši štogod minja, Bunjevci postaju sve prisutniji i vidljiviji, a narod je počo bit svestan da se poslidnji dvadest godina tušta radilo na afirmaciji, obrazovanju, kulturi, pa su otaleg logične i pristigle plakete. **N. Nimčević**

NAJPOPULARNIJI SUBOTIČANI

Dodila plaketa „Subotički oskar popularnosti“, održava se svake druge godine, u kojoj učestvuju građani, koji telefonom pridlažu najbolje iz oblasti zdravstva, obrazovanja, priduzetništva, razni zanata...

Ovogodišnje Specijalne plakete Grada dobili su: gradonačelnik Subotice **Modest Dulić**, zatim **Marija Kern Šolja**, pridsidnica Skupštine grada Subotica i dr **Nikola Repac**, načelnik Severnobačkog okruga. Titula Najpopularnije građanke Subotice u kategoriji lič-

nost godine pripala je **Oliveri Radnić**, direktorici Javnog preduzeća „Apoteka“ Subotica, dok je za najpopularnijeg građanina Subotice u istoj kategoriji plaketa pripala mr **Nebojši Crnogorcu**, poznatom društvanom, političkom i sportskom funkcioneru Subotice i direktoru filijale „Dunav osiguranje“ u Subotici. Za najpopularnijeg inovatora Subotice za prošlu godinu izabran je **Rudolf Vojnić Tunić**, počasni doktor nauka u Mađarskoj, koje se istako inovacijama u magnetoterapiji.

SNOVI VELIKI IMENA

Da od Sombora Holivud načini

Na inicijativu tri udruženja, u junu, će na somborskom glavnom sokaku bit postavljeno spomen obilježje u prirodnoj veličini pionira jugoslovenske kinematografije, Somborca, Ernesta Bošnjaka

Vodeni idejom postavljanja spomen obilježja još jedared, ne samo gradskom velikanu, UG „Moj Sombor“, UG „Bunjevačko kolo“ i Mađarska građanka kasina održali su konferenciju za štampu 18. februara na kojoj su prikazali maketu spomenika i predstavili ovaj interesantan projekat.

Isprid UG „Moj Sombor“ najprije se obratio Boris Bakić ričima:

– Naša je moralna obaveza a i želja da naše sugrađane a i goste „Ravangrada“ potsitimo na naše varoške legende, ljude koji su ostavili značajan trag u istoriji ove varoši. Tako je i Laza Kostić, što sidi na klupi od prija dvije godine, spomen obilježje i potsicanje na ovu znamenitu ličnost što je bitisala u Somboru. Pionir filmske umitnosti, naš Somborac Ernest Bošnjak svakako ima misto med elitom veliki i zaslužni varoški imena.

Kako je planirano, spomen obilježje Ernestu Bošnjaku u prirodnoj veličini bilo bi autorsko dilo Igora Šetera, autora spomen obilježja Lazi Kostiću, i bilo bi završeno i postavljeno 7. juna ove godine. S obzirom na neophodna finansijska sridstva oko izrade spomenika, tri udruženja su se dogovorila da

pokrenu akciju donacije građana i članova udruženja.

– Bunjevačko kolo je dalo inicijativu da se prikupljanjem umitnički dila, uglavnom slika somborski slikara, pripravi aukcijska prodaja, što bi značajno i pomoglo obezbjeđivanju potrebnih finansijskih sridstava. Možem kazat da su se već umitnici u lipom broju odazvali, kako iz redova članova „Kola“, tako i mnogi drugi. Drago mi je što je u našoj varoši pripoznata ovako lipa akcija i inicijativa, jel ličnost Ernesta Bošnjaka zasluživa da ga se varaš s ponosom sića – istako je na konferenciji za novinare potpridsidnik UG „Bunjevačko kolo“ Aleksandar Bošnjak.

Učešće u doniranju svoji umitnički radova, izmed ostali, potvrdili su Pavle Blesić, Sava Stojkov, Jene Višinka, slamarska umitnička sekcija „Bunjevačkog kola“ i drugi.

Poziv za donaciju slika radi obezbjeđivanja finansijskih sridstava za podizanje spomen obilježja Ernestu Bošnjaku i dalje je otvoren za sve koji žele pomoć ovu lipu varošku pripovitku o osnivaču jugoslovenske kinematografije, prvom snimatelju, reditelju i producentu Ernestu Bošnjaku. R. Parčetić

BIOGRAFIJA ERNESTA BOŠNJAKA (1876-1963)

Ove godine se navršava tačno 100 vika od kako se otisnio u ravangradski nezaborav Ernest Bošnjak, filmski režiser, snimatelj i štampar. U svit je krenio, kako je to u ono vrijeme i bio običaj, u frent, da ko štamarski kalfa upija novotarije svojeg zanata u Evropi, koja je u tom poslu bila već dobrano pođmakla u Somboru.

Rodnoj varoši se vratio već ko zrio tridesetogodišnjak, ko vrstan majstor u poslu štamarskom od kojeg će cili svoj vik imati kruv, al od kojeg će i na razne zanesenjačke poslove trošit. U oskudnom prtljagu njemu najdragocenija stvar bila je prvi kinoprojektor marke „Leon Gaumont“, s kojim je 1907. prikazivo kratke filmove i žurnale u pozorišnom zdanju.

Bio je prvi koji je snimo filmskom kamerom Etel Werke, koju je kupio 1909. godine i s njom snimio svoj prvi igrani film „U carstvu Tepsihore“, igrnu divojaka u županijskom parku, na antologijski 120 meteri celuloidne trake.

Praizvedba filma je bila na somborskom vašarištu, u prvom od dasaka namenski pripravljenom bioskopu u Vojvodini „Arena“ sa 450 mista koji je podigo, zajedno sa Karlom Cviršćem. Film je iznajmljivao i drugima, što je kasnije činio i sa ostalim svojim ostvarenjima, priko distributerske kuće Kristensen. Od tog događaja u somborskom parku i prvi stvoreni kadrova, više nije bilo skrećanja sa filmske staze. Godine 1912. snima „Otkrivanje spomenika Ferencu Rakociju“, u kojem po prvi put u istoriji filma, na prostorima kasnije Jugoslavije, primjenjiva svoju snimateljsku novotariju Švenk, sa pokretnom kamerom, što ovom filmskom dokumentarcu daje istorijsku dimenziju. Inače, prije ovog filma imo je niz zapaženi filmski zapisa folklor: Srba, Mađara, Nemaca, Bunjevaca, Rusina i dr. naroda sa ovog podneblja.

Svoje vično trajuce snove nastoje je

ostvarit izgradnjom fabrike filmova koja bi od Sombora Holivud načinila. Naišao je na zainteresovane mecene, al ne i na razumivanje somborski vlasti, koje 1914. odbijaje njegovu molbu za dodilu bresplatnog placa za gradnju fabrike snova. Novi Sad je bio istančanijeg sluha; od njegovog gradonačelnika sačuvano je pismo u kojem stoji: „Na Vaše pismo od 4. maja o.g. čast mi je izvestiti Vas da radosno pozdravljamo ideju o podizanju fabrike filmova u Novom Sadu...“.

No, Prva svitska golgota u nepovrat ruši sve želje i ambicije, al što je za Sombor dobro, za trajno ga ukorenjiva u rodnom gradu.

Povratak iz ratnog vihora je uvod u nove filmske pripovitke i zapise: „Šimin tobogan“ il „Vašarište u Somboru“, Probni snimci prve jugoslovenske fabrike filmova, „Laži mene radi“, „Moja draga kolivko“, „Faun“... Sva ta njegova dila razgorivaju, ionako užarenu maštu vičitog sanjara „da od Sombora Holivud načini“ pa Bošnjak svoje snove pritvara u stvarnost osnivanjem filmskog preduzeća „BOER-filma“, u koji ulaže ciloživotnu ušteđevinu od 400.000 dinara. I kako to obično i biva... nakon par godina projekat propada, al, nije mu bilo žao. Život ga navodi na novi susret... Tako na konkursu raspisanom za glavnu glumicu, najlipša od mnoštva prijaviti, Irena Novak postaće njegova životna saputnica.

Iz brojni nedaća uvik se vraćo svojoj štampariji, pouzdanom životnom osloncu štamarskog i pečatorezačkog zanata. U protoku vrimena od 1907. do 1939. godine, nuz mnoštvo knjiga, štampe je i 11 listova, a u nikima je bio urednik i izdavač, poput „Bački bioskop“ (1907), „Sport i bioskop“ (1929-1930)... Al, i pored svi životni lomova, doživio je lipu starost; u 87. se priselio u plavetnilo vičnosti u kojoj, možda, nike nove snove pritvara u drugačiju stvarnost ...

DEŠAVANJA U SOMBORU

Slavnoj nobelovki i ženi u čast

U zdanju Preparandije Pedagoškog fakulteta u Somboru predstavljena izložba „Lekcije Marije Kiri” čiji je organizator Marija Bošnjak s Pedagoškog fakulteta u Somboru

Povodom stote godišnjice od dodile druge Nobelove nagrade **Mariji Kiri**, pariski institut koji nosi ime ove velike naučnice, pripremio je prigodnu izložbu biografskog i naučnog karaktera. Izložba je svoj život u Srbiji počela u Francuskom institutu u Beogradu, krajom prošle godine, a nakon tog krenila je po gradovima Srbije i stigla, evo, i do Sombora. Izložba dokumentovano svjedoči o životu slavne naučnice, ko i o lekcijama i ogledima iz fizike koje je Marija Kiri davala i izvodila svojoj dci i dci svoji prijatelja. Oni pokazuje kako je znamenita fizičarka i nobelovka bila i sjajan pedagog i kako je kod dce razvijala metod učenja kroz ogled i analizu grešaka, čime su sama otkrivala osnovne zakone fizike.

Ova izložba u Srbiji nastala je ko zajedničko dilo Francuskog instituta iz Beograda i projekta „Fibonacci – Ruka u testu”. Upravo je to i bio razlog da se pridstavi ovaj

Detalj s otvaranja izložbe

Dica pažljivo pratila divan o Mariji Kiri

projekat i njegovi učesnici na prostoru Zapadnobačkog okruga.

Marija Bošnjak, profesor fizike sa somborskog pedagoškog fakulteta je koordinator projekta „Fibonacci” za Zapadnobački okrug bila

je i organizator somborske izložbe o Mariji Kiri.

Izložbu je prigodnom besedom otvorio **prof. dr Željko Vučković** sa Pedagoškog fakulteta u Somboru, koji je, ujedno, i autor naučno-

popularne knjige „Marija Kiri – njen život i njeno delo”.

Izložba „Lekcije Marije Kiri” je bila otvorena za sve nastavnike i učitelje da, zajedno sa učenicima, prilikom posite izložbi i prisustvuju demonstracijama ogleda, koji su se svakodnevno održavati u trajanju od jednog školskog časa.

Za kvalitetne i interesantne pripovetke o Mariji Kiri i demonstracije ogleda bila zadužena sama organizatorica mr Marija Bošnjak sa svojim saradnicima i asistentima.

U godini kad privodi kraju svoj doktorat i kad su obaveze brojne, Marija Bošnjak je s naročitim zadovoljstvom i ponosom privatila organizaciju i koordinaciju ovakog projekta.

– Svakako da mi je veliko zadovoljstvo i čast radit na ovakom projektu. Ko što se zna, Marija Kiri je bila izuzetna žena, prva žena koja je dvaput dobitnica Nobelove nagrade – za fiziku i za hemiju. Što se tiče njezini ogleda i načina pridavanja, Marija Kiri je bila apsolutno isprid svojeg vrimena. Pridavala je dci na savrimen način – kroz jednostavne ogleda il demonstracije, dala je dci da sama otkriju koji zakon il princip važi u nikoj pojavi, a take lekcije i načini pridavanja su apsolutni imperativ kad je u pitanju pridavanje prirodni nauka.

Nakon Sombora, ova izložba se seli u Suboticu, a Mariju čeka novo naučno putovanje za Lion, i to ko jedne od članova TEMPUS-a. Lion je inače grad čiji je Pedagoški institut, pri Univerzitetu „Klod Bernar”, partner somborskog Pedagoškog fakulteta u ovom projektu Evropske Unije.

R. Parčetić

DRAGOCINI SEMINARI - SINERGIJA KULTURE I TURIZMA: KORIŠĆENJE KULTURNI POTENCIJALA U MANJE PROMOVISANIM RURALNIM PODRUČJIMA

Pridstaviti se svitu na najbolji način

Apatin je bio mjesto okupljanja mogućih velikih kulturnih i turističkih potencijala zapadne Bačke

Prirodno-matematički fakultet u Novom Sadu je partner na velikom međunarodnom projektu pod nazivom: Sinergija kulture i turizma: korišćenje kulturnih potencijala u manje promovisanim ruralnim područjima.

Predmet istraživanja su opštine Sombor i Apatin, di su se održavala pridavanja i edukativne radionice sa partnerima iz oblasti agroturizma i kulturnog turizma - samostalni proizvođači, zanatlije, udruženja građana, udruženja žena i poljoprivredna gazdinstva.

Iz Sombora aktivno učestvovali su pored Turističke organizacije grada Sombora, zanatska udruženja, udruženja žena iz Sombora i okolnih sela, „Zlatne ruke Somborke“, Art salaš „Višinka“, Dida Hornjakov salaš, Umitnička sekcija UG „Bunjevačko kolo“, „Podunav“ iz Bačkog Monoštora i mnogi drugi.

Cilj projekta je promocija multikulturalnosti kroz turističke proizvode kulturnog turizma zapadne Bačke i kulturni vrijednosti u svojstvu turističkog razvoja.

UG „Bunjevačko kolo“ je predstavilo svoj nacionalni i geografsko-turistički identitet kroz akcent na slamarsku umitnost, toliko svojstvenu Bunjevcima, koja se prikazuje dilom i kroz veliku manifestaciju, odnosno nacionalni bunjevački praznik Dužionicu. Turistički interesantna je i pripovijetka o karakterističnoj bunjevačkoj gastronomiji koja je po svojoj posebnosti još jedan prepoznatljiv dio bunjevačkog identiteta. Prezentaciju bunjevačke tradicije kroz turističku ponudu predstavila je **Ružica Parčetić**.

Učesnici seminara čuli o mogućnosti kulturnih potencijala ruralnih područja

Nakon trodnevnog seminara osto je ko domaći zadatak polaznicima seminara da se sa prigodnim tekstovima i fotografijama, odnosno zgodnom turističkom ponudom, samostalno ili u partnerstvu sa drugim udruženjima prikažu preko sajta Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, departmana za geografiju, tu-

rizam i hotelijerstvo, koji će pomoć u sinergiji između javnog i privatnog partnerstva u iznalaženju načina na koji bi bogata kulturna ponuda bila dostupna turistima.

Ovo je inače IPA projekat – prirogranične saradnje, u koji je uključeno šest država – Slovenija, Mađarska, Italija, Srbija, Bugarska i Grčka, a pilot područje je Sombor

i Apatin. S obzirom da se radi u svim zemljama istom metodologijom, očekiva se da će se kroz radionice, zajedno sa ljudima sa ovi prostora (prostora pilot projekta), definisati koje su to kulturne vrijednosti na koje se mož računati i koje mogu dati veći značaj turističkoj ponudi odabranog područja.

R. Parčetić

TOMISLAV ILANKOVIĆ JE BIO PRVI GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
OBNOVLJENI „BUNJEVAČKI NOVINA“

Prvi broj novina bresplatno urađen

Prvi broj je izašao prije 15 godina. aprila 1998. godine, a njegovo finansiranje su pomogla privatna poznanstva, tako da izdavača nije košta ništa. Taj broj je štampan u tadašnjoj „Birografiki“, a već drugi u „Globusu“ koji je ponudio povoljniju cinu

Polakgodišnja urednička karijera Tomislava Ilankovića u obnovljenim „Bunjevačkim novinama“ započela je osnivanjem Bunjevačke matice 1995. godine, koja je bila i izdavač. Sića se da je digod 1993. godine oformljen Inicijativni odbor za formiranje Bunjevačke matice.

– Sastajli smo se kod Đurđe Skenderović u kancelariji, jel ona je onda bila zaminik načelnika Okruga. I dolazilo je dosta Bunjevaca na te sastanke, al kad smo pravili osnivačku skupštinu jedva smo skupili deset nas za Glavni odbor, za koji je tribalo, ako se dobro sićam, 15. Oformili smo Glavni odbor, Marko Peić je bio pridsidnik, a članovi Đurđa Skenderović, Ivica Skenderović, Slobodan Vujković, ja..., i počeli smo sa radom. Nismo imali svoji prostorija, prvo smo radili u Gerontološkom centru, pa na Otvorenom univerzitetu, pa u Računarskom centru. Niodakle para, nismo ni za struju imali. Svi smo radili ko volonteri. Digod krajom marta 1998. godine, u razgovor je došlo da bi dobro bilo da se pojavimo sa svojim novinama, iako je prija tog Mijo Mandić sa Nelom Skenderović pravio i „Bunjevačko šokačke novine“. Po ideji Marka Peića, tribalo je napraviti da to budu jedne ozbiljne novine, ne samo tako na dva lista ko što su bile – sića se Tomislav Ilanković.

– Ne znam kako je upalo, al mene je čika Marko pridložio da budem glavni i odgovorni urednik. Svašta sam u životu radio, al novine nikad. Tad sam bio pro-

Tomislav Ilanković

fesor u sridnjoj škuli MEŠC.

– Ti počeci su stvarno bili nikaki, a ništa nismo imali pod milim bogom. Onda sam ja dosta nji pokupio iz Glavnog odbora za redakciju, Anu Prčić ko novinara, pokojnog Laciku Kovačića ko novinara, Josu Poljakovića iz „Dana“ i fotoreportera Atilu Kovača. Ostali dio redakcije bili su Đurđa Skenderović, Slobodan Vujković, Blesić Karlo, Nela Nikolić i posli smo dodali Mirka Temunovića, koji je bio sekretar. S tim da smo sami sebi zadali zadatak da do kraja aprila '98. izađu novine, zadnjeg četvrtka.

– I izašle su! Ja sam napravio koncepciju „Bunjevački novina“

gledajući druge novine. U samoj izradi novina mi je zdravo pomogla ondašnja „Birografika“. Za prvi dvobroj novina je sva tehnička priprema odrađena u „Birografiki“. To su bile prve ozbiljne „Bunjevalke novine“ od rata naovamo. I to je bio jedan veliki uspih.

– Izdali smo novine onako kako smo planirali. Imali smo promociju u Gradskoj kući. Mnogi su bili tamo, a posli smo se malo čistili. Bile su jako pozitivne te prve reakcije na novine. Na promociji je najviše je bilo ovdašnji novinara. Govorila je Slavica Lakićević, Miroљub Vućinić... Posebnu pomoć u izradi koncepcije novina dao mi je Milutin Mitrić.

Kad je izašao taj prvi broj, sićam se da su me „Subotičke novine“ proglasile za ličnost nedilje.

– Novine su imale svoje rubrike. Svaka strana je imala temu i tematski je bila određena, visti, privreda, narodni običaji, istorija, muzika, i sve tako, poslidnja strana je bila sport.

– Poseban problem su bili novci. Nji, naravno, nije bilo. Al, zafaljuć Đurđi Skenderović, zato što je bila na tom položaju na kojem je bila, i mojem poznavstvu sa direktorom „Birografike“ prvi dvobroj je bresplatno urađen. Neli, koja je radila na tehničkom uređenju, kazo sam, molim te, nemoj štediti na bojama. Šaraj uzduž i popriko. Ako novine nisu baš nike sadržajne, al bar da budu šarene. I uvijek smo išli na to da onaj ko nam da pare za broj, da dobije zadnju stranicu, kompletnu, za reklamu, i plus još jednu stranicu unutra da se napiše štogod o toj firmi. Za to je bio zadužen Slobodan Vujković. Prvi broj je finansirala „Birografika“, drugi „Fidelinka“, treći broj „Mlekara“. Ja sam uradio šest brojeva i napuštio i Glavni odbor Bunjevačke matice i urednički poso. Bilo je optužbi i kritika na moj rad koje nisu bile na mistu, i ja sam oćo.

– I izgled i finoću papira nam je odredila „Birografika“, znači onaj prvi broj kako su uradili, posli smo tako održavali, iako je bilo zdravo teško s novcima. Zato smo morali već od drugog broja novina prić kod Blaška Gabrića u štampariju „Globus“, jel je dao najpovoljniju ponudu.

Ja sam anketiro sve štamapare po Subotici, pito, dobio ponude i tako odlučio. Bio sam u štampariji danjom noćom dok se nisu odštampane novine. Moram da se pofalim da smo u drugom broju imali dodatak, Atila Kovač je napravio slike sa Vodenog ponediljka u Bajmoku. Kako je to lipo bilo! Al dobio sam i kritika iz Matice da trošim novce. Tio sam da nastavim da radim, al nisam imo odrišene ruke.

Tomislav Ilanković oči je u penziju 2006. godine, iz MEŠC-a, prija tog je radio u „Severu“, u „Emisu“, „Sigmi“. Po struki je elektroindžilir. Žena Ružica je iste struke, diplomirani elektroindžilir, s njom ima dva sina, stariji je elektroindžilir, a mlađi diplomirani menadžer. Od nji ima četiri unučeta, jednog derančica i tri curice.

– Danas ne radim ništa, politikom neću da se bavim jel me nervira, a najviše me nervira ova nemogućnost da se radi, da se proizvodi, da se prodaje. Inače imam vikendicu u Bucka Ganju, tamo sam posadio svoju šumu, četiri motike crnog bora prija 18 godina, i cviče. Voćnjak sam batalio, povrće neću da gajim jel kad meni rodi, na peci je jeftino. Tamo na placu provodim dosta vremena.

Tomislav Ilanković je rođen u Subotici, al je u sridnju škulu i na fakultet išo u Beograd, sridnje elektrotehničke škole onda nije bilo u Subotici. U Beogradu na studijama upozno je Ružicu, rodom iz Lešnice na Drini, a po mami iz Mokrina.

E. B.

OLGA KOŠIĆ DIO PENZIONERSKOG VRIMENA PROVODI POMAŽUĆ STARIMA

Radost za dušu

Zadovoljne su obadvi strane, i starice što njim pomaže, i ona sama jel joj je to duševna rana. Olga njim ide u nabavku i po likove, a one je nagrađuju kad i koliko mogu

Olga Košić je šest godina u penziji, u koju je očla ko ekonomski tehničar u „Agrokombinatu“ Subotica. Njezini penzionerski dani su ispunjeni ko da još radi. Ono zbog čega je vridnost čut je i upoznat vako priko novina jeste njezina pomoć starim ljudima. Sad ima četiri starice kojima ide u nabavku i u ambulan-te po likove, a jednoj od nji i svadnevno izvodi kera u šetnju. I te svoje usluge ne naplaćiva. Zato triba kazat da ima malu penziju i nezaposlenog sina. U našu redakciju je došla nasmijana i puna planova za taj dan. Kaže, tako uvik s vedrinom i nasmijana prilazi poslu i ljudima.

Kod svake bake provede po jedan sati, jel one su same i vole i da porazgovara s njom.

– Recimo, kod jedne žene šest meseci posli smrti njene sestre nisam uzimala ništa, kazala sam, dok se ne snađe. A pošto se nije mogla snaći i pošto se pas kojeg je ostavila jako vezao za mene, ona je rekla, moja penzija je velika, ja sam rešila da ću ti 3.000 dinara mesečno davati. A kod ostalih baka, da vam pravo kažem, zašto ne uzimam ništa. Kad je bila ona velika inflacija ja sam onda išla kod njih da spremam, jer sam morala, i moje dete sigurno ne bi jelo čokolade u to vreme da nije bilo njih. Njihova su deca živela u inostranstvu. Onda sam ja rekla, kad ja budem imala svoj dinar, kad dočekam penziju onda neću uzimati ništa od njih. I mogu da vam kažem, te starice meni nikad ne ostaju dužne, kad su veliki praznici uvek se sete mene i mog sina Srdana.

Olga Košić

Olga kaže da joj taj rad ne stvara nikaku veliku obavezu jel misli da i sama u četiri zida ne bi mogla sidit.

– Jeste, volim da čitam, sve je to u redu, ali ovo mi je duševna hrana. I vidim da me te starice tako čekaju, kao mala deca. Nedeljom ne idem kod njih, i one jedva čekaju taj ponedeljak da ja dođem. Šta ima novo u gradu, šta se dešava, pitaju me. Onda ja njima i novosti donosim, znam njihova interesovanja.

Al i Olgi ti susreti i to pomaganje puno znači.

– Ja ne mogu taj osećaj da vam opišem, taj osećaj kad znaš da si nekome potreban. I kad su one srećne onda podelimo tu sreću, a kad su tužne onda podelimo njihovu tugu. Tuga je to velika, jer jednoj bakici samo jednom godišnje dođe sin iz Amerike, daleko je, a ovima drugima su deca u Mađarskoj, pa dođu za praznike, ali samo za praznike. Znači, one su uglavnom same.

Olga kaže da je jako srićna što mož da pomogne tim usamljenim staricama.

– Tako sam vaspitana. U kući

sam videla, tata je imao prilike da pomaže drugima, ne novcem, ali imao je voćnjak, pa je imao prilike da pomogne. I kad smo prodavali voće na pijaci poznanicima smo, naravno, trpali voće u kese i nismo naplaćivali. Tako da je meni normalno da treba da se pomaže.

Olga ima malu penziju a sin nikako da nađe poslo. Posli 32 godine rada ostala je brez posla kad je „Agrokombinat“ oči u stečaj. Onda je spremala po kućama i uplaćivala staž do pune penzije.

– Mala mi je penzija, al je ras-poredim. Pored ovog posla ja stignem da idem na hor kod penzionera, idem na fiskulturu u Jevrejsku opštinu, idem na engelski kod penzionera, jer sam učila nemački u školi. Sad želim da učim mađarski, da ga obnovim jer sam ga pomalo zaboravila. Iako mi je pokojna mama bila Mađarica, češće govorimo srpski – kazala je Olga Košić, koja kaže da joj je otac bio Srbin, a da je ona bila udata za Bunjevca, i tako se i osića, pomalo svakako, što je za ovu varoš tako normalno. E. B.

SIĆANJE NA KADGODAŠNJE OBIČAJE

Ako je april vlažan onda je valjan

Čim vrime otople mlado zeleno žito se prvo počme bokoriti ako je dobro podnelo zimu. Naši seljaci su tušta puti išli na njivu da vide kako žito izgleda, ako je bila jaka zima brez sniga znalo se promrzniti, a ako je zima bila mekša znali su ga napadati crvi i poljski mišovi, što je svakako uticalo na rod žita.

Zeleno žito i u njima čukanjice

Zdravo je težak put od sisanja žita do novog kruva. Naši stari su kazali, ako je april vlažan onda je valjan. Ako je dobro podnelo zimu prozelelo je i počelo rast. Kadgod se žito drljalo s branama da se popušta kora, izmrve grudve i zavale pukotine ako je zemlja ispućala. Ako je žito bilo posijano u kukurnjak onda se sa žita kupile čukanjice da ne smetaje kosi kad se stane kositi žito. Čukanjice su kupili i dica, njima je bilo lakše saginjat se, a i volili su ić bosi po zelenom žitu. Čukanjice su se mećale nuz put u jendek.

Posvećenje zelenog žita

Svetog Marka evanđelistu slavimo 25. aprila. On je zaštitnik usiva i zemljoradnika, na taj dan se blagosiva po crkvama mlado zeleno žito. Po selima se na njivi koja je blizu crkve blagosiva žito, a po gradovima se načupa zelenog žita koje se u crkvi posveti. Kadgod se održala velika misa po crkvama di je dolazilo tušta svita da zafale Bogu što žito lipo napriduje. Dolazili su zemljoradnici, a i oni što imaju zemlje, svi su se nadali da će biti kruva od novog žita, a kriv je svakom potriban. Kad se žito posveti, svaki odnese koji struk zelenog žita kući, pa se metne kod slike Svetog Marka, el kod svetnjače, di stoji dok se na dužjanci ne odese vlat zri-log žita. S ovim blagoslovom počima

zafala Bogu za žito, a završava se na dužjanci od pečenog kruva od novog žita.

Nasađivanje pilića i veliko spremanje kuće

Aprila miseca je bila zdravo tušta posla. Žene su kopale i sadile bašču, nasađivale živinu, guske, pučke, patke, kvočke, tribalo je da se naleže dosta, da bude priko cile godine, a tribalo je da se naleže do 1. maja. U maju se nije nasađivalo jel majuški pilići nisu bili dobri, bili su slabi, kunjali su i otpadali. Ako se nije dosta naleglo do maja onda se nasađivalo juna i jula miseca. Pravilo se i veliko spremanje u kućama, ostavljalo se zimsko ruvo, a počelo se nositi prolićno oko Đurđeva.

Sađenje kuruza „pod petu”

Mušakci su radili na njivama, oralo se, sadio se krumpir, kuruzi i cin-cokret, to je bio spor poso, a u kadgodašnje vrime naši stari su sve ručno sadili. Kuruzi su se sadili pod motiku jel pod petu, a mašinu što sadi kuruze imao je samo po koji veći gazda. Kad se njiva uzore onda se iscirkuje da se vid di će biti red kuruza, pa se po takom redu sadi. Jedan je motikom kopo, a dica su obično mećali kuruze, u svaku kućicu po tri četiri zrna, ako je bila mekana zemlja sadi se pod petu. Petom se stane u zemlju, pa se u udubljenje metne tri četiri zrna simena, pa se nogom zavali, a onda ponovo. Sadi se na kućice razdaljine po jedan korač. Pod petu se sadio i krumpir, sun-cokret i gra, a pod motiku je išlo sporije, tribalo je dvoje, jedan kopa, a drugi baca sime. I ko je imo po deset, dvadeset lanaca zemlje, a to je tribalo sve ručno posaditi, spor je to poso bio, al se moralo žuriti da se na vrime posadi.

Zavit za zaštitu od leda

Naši preci su kadgod uzeli zaviti da od Đurđeva do Petrova neće raditi na njivi nikake poslove subotom posli-podne čezet leda. Led je znava naneti velike štete usivima i žitu. Ako kogod nije znavao za to jel nije virovo, ljudi bi ga opomenili i otirali s njive. Najviše je to bilo čezet žita, a kadgod je do Petrova žito bilo pokošeno i sadi-veno u kamare. Kad ide ružan oblak i nevrime palile se ilinske sviće koje su bile posvećene. Ako počme padati led prid kuću se metne komad kruva, jel neće led tući po gotovom pečenom kruvu. Bila su i posvećena zvona s kojima se zvonilo kad ide oluja da raskine oblake, a ta se zvona za drugo nisu asirala, samo za oblake. Uveče kad se zvoni, to se daleko čulo, pa čeljad di se ko nađe izmole pozdravljenje andeosko, a posli pozdravljenja nikad nije pado led. Danas se sve prominilo, na oblake pucaje, bacaje nike rakete, al led i opet zna da naiđe i potuče sve, pa još zna da padne i noćom.

Sad su nam se vratili naši dragi gosti, tice selice koje nam pivaju i cvrkuću, na njivama se čuju ševe i pripelice, a iz dolova se čulo kreketanje žaba. Sve se živo raduje proliću. Kadgod se gledalo na rode, kad se vrata ako su zdravo lipog bilog perja, virovalo se da će ode bit rdava godina, a ako su mršave i nečistog perja, onda se ode očekivala rodna godina. Sad se sve prominilo, potrovan je tušta tica, žaba i riba, al to se nama sveti i mi se trujemo ako idemo tako zatrovanu ranu. Bilo je izreka, vedri li se april noću naškodiće i grožđu i voću, jel je znalo ako izvedri noćom da padne mraz. Đurđevska kiša ako padne svačem je korisna bila, pa i dobrom rodu.

Posli Uskrsa se pravile igranke i kola sa svirkom za mlade, di su se nalazili, družili i zabavljali i tako

provodili mladalačke dane. A i sva-tovi se pravili u proliće na salašima.

Proštenje po crkvama

Od Đurđeva su počela praviti proštenja po crkvama, a to je bilo raspoređeno čemu je koja crkva posvećena, od Svetog Marka pa do jeseni, Uzvišenje svetog križa. Iako je bilo tušta posla na njivama i salašima, nediljom i svecom se nije ništa radilo, samo što se moro naraniti josa-g i kuvala užna. Nedilja je posvećena Bogu, to je dan Gospodnji, tog su se naši prici i držali, a crkvena zapovid kaže, spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji. Prije podne se išlo u crkvu, jedni na malu a drugi na veliku misu, a posli podne se odmaralo. Kad je u kojoj crkvi proštenje to se znalo, pa je rodbina išla jedni kod drugi. Domaćini se gostima nadali, pa pripreme svećanu užnu, skuvalo se više da ima ako dođe i više gostivi, napeče se kaki sitni kolača, a proštenje je jedared godišnje. Išlo se kolima, upregnu se konje u kola, spakuju se i odu.

Danas niko i nizašta nema kada

Obično se išlo na veliku svetu misu svećano obučeni, divojke na struk ruvo, a na glavu svilene marama na dva kraja. Na proštenju je bilo dvi tri šatre sa šećerom, alvom, krumpirskim šećerom i prženim sa orasima. Na proštenje su i dicu vodili. Posli užne su sidili i divanili, a dica su se sigrala, a prid noć su se vraćali kući. Za mlade su se pravila kola, igranke, pa su se tako mladi upoznavali s mladima iz drugog sela. Kadgod su više išli rodbina jedni kod drugi, iako nisu imali automobile. Mirnije se živilo, imali su vrime za odmor i druženje. Sad se sve prominilo, svi samo žure, rade danjom-noćom, pa i nediljom. **Ana Vojnić Kortmijš**

BUNJEVAČKA ZDILA

Pužovi od tista

Kiseli kupus

jedna kila kiselog kupusa
po kile pušene divenice
po kile krvavice
po litre paradičke
jedna na vr kašika masti
po kašike sitne paprike
jedna kašika brašna
Kupus oprat, metnit u labošku, divenicu ogulit pa isić na komadiće i pomišat s kupusom, a krvavicu metnit učitavo odozgor, nalit paradičku i malo vode da pokrije kupus. To metnit da se kuva dva sata. Napraviti zaršku od masti, bašna i paprike, zapržiti lupus pa kad provre skinit sa šporelja.

Slani puž

70 deka brašna
po litre mlika

3 kašike šećera

2 deci ulja
polak pakovanja kvasa
malo soli
2 žumanca
četvrtina margarina

Zakuvat tisto od kvasa, mlika, brašna, šećera, ulja i soli, pa pokrit salvetom i ostavit da se kreće. Kad upolak naraste izručiti na siniju, pa razvit oklagijom dosta tanko. Namazat razmućenim margarinom i žumancetom, pa uvit u rolnu i isić na komade debljine s jednog prsta. Slagat u podmazanu tepciju i peći da budu vidno žute boje, samo malo da porumene.

Slatki puž

50 deka brašna
3 žumanca

2 deci mlika
10 deka masti
polak praška za pecivo
natrenicane kore od limuna
2 kašike šećera
sok od jednog limuna

Zakuvat tisto od brašna, mlika, žumanca, masti, praška za pecivo, šećera i kore od limuna. Razvit

tanko tisto otprilike polak centi. Umutili biljance sa šećerom i sokom od limuna, pa kad se umuti čvrst snig dodat orase, promišat, pa namazat po tistu. Uvit u rolnu i isić širine malog prsta. Slagat u namazanu tepciju i peći. Čim malo počmu rumene, pečene su.

A. V. K.

Sveci koji se spominjemo

Ove godine nema tušta svetaca u aprilu zato što je Uskrs bio još u martu, što je pomičan svetac, pa je jedared ranije jedared kasnije.

Svetog Đure se spominjemo 23. aprila, on je bio rodom iz Palestine, bio je rimski oficir i mučenik. U Palestini je sagrađena crkva njemu u čast. On je štovani u istočnoj crkvi ko velikomučenik, a na Zapadu su ga štovali ko zaštitnika vitezova. Životopis mu je iskićen legendama, zapravo borbi protiv zla. Jedna legenda kaže ovako. Jedared, zdravo davno u jednom gradu živio tušta svita koji nisu virovali u Boga, a u jezeru je živila ždaja koja je gutala svit. Bog se jedared sažalio na svit kad je vidio kako propadaje i kako njim ždaja proždire duše. Zato pošalje Svetog Đuru da ji izbavi. Bio je obučen ko vitez, na bilom konju, a u ruki je držo mač s kojim je ubio ždaju od koje su se svi ljudi plašili. Tamo se skupilo tušta svita, a Sveti Đuro je kazao: „Obratite se i virujte u pravog Boga!”

Kad je kralj te zemlje vidio da ji je Sveti Đuro spasio ždaje, kazao je: „Traži štogod očes i sve ću ti dat”, a on mu kaže: „Daj mi zlatan prsten, da imam spomen kad sam bio na zemlji”. Posli ga

više niko nije vidio na zemlji. Al se sav taj svit obratio i krstili su se, pa su virovali u pravog Boga. U naši salaši se i sad mož vidit prilike na zidu - Sveti Đuro na bilom konju, obučen ko vitez kako mačom ubija ždaju, a na ruki mu prsten. Kako nestaju salaši, tako nestaju i svete prilike.

Svetog Marka evanđelistu iz Jeruzalema slavimo 25. aprila. U njevoj kući okupljala se prva crkva, a viruje se da je u njevoj kući održana Isusova posljednja večera. Kršćanstvo je privodio i širio u Aleksandariji, pa su ga ratari iz Nila uzeli za svojeg zaštitnika. Umro je u Aleksandriji, a kasnije su mu tilo prineli u Veneciju. Bazilika Svetog Marka je simbol Venecije. Vremenom je postao zaštitnik ratara i usiva. Sveti Marko je pratio Svetog Petra i Pavla, a kasnije je napisao Sveto evanđelje.

I mi slavimo Svetog Marka, ko zaštitnika zemljoradnika i usiva, zato se na njegov dan blagosivaje po crkvama mlada zelena žita. Svete Katarine Sijenske spominjemo se 29. aprila.

A. V. K.

IZBLIDILE SENKE POGINILI BORACA VIII VOJVOĐANSKE UDARNE BRIGADE (I DIO)

Za slobodu se borilo

Na početku ćemo dat prigled kako su stvarane vojvođanske brigade, u kojima su uzeli učešća naši momci, dok ćemo u slidećem nastavku dat spisak poginili s mistom i datumom pogibije, jel nestanka, u kojem smo, ko kriterijum uzeli da su rođeni u mistu bliže Subotice, Sombora, Baje, ne izdvajajuć ji po nacionalnosti

8. VUB fudbalska ekipa protiv Engleske u Dojclandsbergu u maju 1945. godine

Kako se sve više pale nova svitla, koja su na tragu afirmacije antifašističkog doprinosa Srbije tokom II svetskog rata, koji je vrlo velik i nesumnjiv, nastale su okolnosti da pišemo i o našim momcima iz 8. Vojvođanske narodno oslobodilačke udarne brigade, koji su u velikom broju ostali zakopani, bez groba na kakom bačkom, slavonskom, baranjskom, jel čak slovenačkom brigu, dolji, samo tako. Mnogi od rođaka, znadu da njim je kogod od rodbine u tim borbama poginuo, al malo ko zna datum, način i misto pogibije. Za one koji su se utopili u Dunavu, Savi, Dravi, jel poginili na prostoru koji je protivnik brzo uspio povratiti, pa je zakopavanje izvršila njeva vojska, obično stoji, nesto. Vojvođanske brigade, stvorene su u rat-

nim uslovima, u kojima su već bile privaziđene partizanske faze ratovanja. Vođene su prave strateške operacije, u sadejstvu s korpusima sovjetske vojske i pojedinim bugarskim jedinicama na slavonskom pravcu. Evo, na početku redosleda, kako su stvarane vojvođanske brigade, u kojima su uzeli učešća naši momci, dok ćemo u nastavku dat spisak poginili s mistom i datumom pogibije, jel nestanka, u kojem smo, ko kriterijum uzeli da su rođeni u mistu bliže Subotice, Sombora, Baje, ne izdvajajuć ji po nacionalnosti.

Stvaranje vojni snaga

VNOPUB (Vojvođanska Narodno Oslobodilačka Proleterska

Udarne Brigada) formirana je 11. aprila 1943. u selu Brđani, na Majevici u Bosni, uglavnom od boraca došli iz Srema, med kojima je bilo dosta Bačvana, koji su tamo išli, jel je u Bačkoj zbog izmišanosti stanovništva i konfiguracije terena, bilo teško formirati u to vreme ozbiljnije vojne jedinice, med kojima je bilo i Subotičana, ko i boraca iz okolni sela, koji su 1943. (kad su brojčano i organizaciono privazišli organizaciju po ukopanim bazama) očli na Frušku Goru, u Srem, da se bore. Već 20. aprila 1943., znači nedilju i po dana posli, kraj manastira Tavna, isto na Majevici, formirana je i 2. VNOUB brigada, al ona nije dobila prefiks proleterska. 3. VNOUB formirana je 2. juna 1943. na Fruškoj Gori ; 4. VNOUB formirana je 7. novembra 1943. u selu

Višnjićevu kod Šida, 5. VNOUB formirana je 17. novembra 1943. u selu Ratkovići na Majevici, u Bosni; 6. VNOUB formirana je 17. januara 1944. u Sremskoj Rači; 7. VNOUB formirana je 2. jula 1944. godine u Bosutskim šumama, zapadno od salaša Mušicki, izmed sela Batrovaca i Lipovca, u okolini Batrovaca ; 8. VNOUB formirana je, na osnovu naredbe Glavnog štaba NOV i PO Vojvodine broj 28, od 11. septembra 1944. godine, sutradan, 12. septembra na Fruškoj Gori, na mistu zvanom „Jabuka“, od dotadašnjeg Fruškogorskog NOP (Narodno Oslobodilačkog Partizanskog odreda), oko 300 boraca, nenaoružani dobrovoljaca (250) i bivši domobrana (oko 300 naoružani, uniformisani i obučeni vojnika) koji su prišli u to vreme na

stranu NOV (Narodno Oslobođilačke Vojske).

Brojni i dobro naoružani

Bila je to vojska iz obližnji garnizona Sremske Mitrovice, Petrovaradina, Sremske Kamenice i Vrdnika. U tom prilaženju zamalo da nastradaje Kosta Nađ i Tito. Iz Petrovaradinske domobranske kasarne na livu stranu prišao je i komandantov šofer prilipog zelenog kabrioleta marke „krajser“, sa osmocilindričnim rednim motorom, kojim je jedan dio puta do Zrenjanina, vozio generala Kostu Nađa. Kad se stigli u Vršac, Titu se taj automobil jako dopo, pa mu ga je komandant 3. armije Kosta Nađ pripuštio, zajedno sa šoferom, koji je mašinu jako dobro poznao, a prija rata bio je reli vozač. Na njegovu nesriću, pripoznala su ga dvojica Banačana, ko iskusnog gestapovca. Na dan formiranja, brigada je imala u svojem sastavu tri bataljona sa 790 boraca i 55 drugarica boraca. Naoružanje: 740 pušaka, 32 puškomitraljeza, 1 teški temitraljez, 38 automata, 10 laki minobacača i 25 pištolja. Za vrime boravka u Sremu, jedinice VIII VNOU brigade su 15. septembra odbile napad neprijatelja na selo Bukovac, a 21. septembra napad na položaje kod manastira Grgetega, kad su nanele neprijatelju gubitke od 12 ubijeni i 12 ranjeni vojnika, zaplenile 2 puškomitraljeza, 2 automata i dr. Brigada je u dva maha, 19. i 25. septembra, rušila željezničku prugu Beograd – Novi Sad, izmed sela Čortanovaca i Petrovaradina. Iz zaside 27. septembra, na putu Sremski Karlovci – Čortanovci, zarobila je dva nemačka oficira. Posli borbe kod sela Belegiša i Surduka, di je uništila dva nemačka tenka, pribacila se u Banat, i tu se povezala sa jedinicama Crvene armije. Brigada odlazi u Zrenjanin, di se do oslobođenja Novog Sada smišća glavna komanda za Vojvodinu. Glavni razlog zašto VIII VUB, iz Srema pored jakih nemačkih snaga mora žuriti u

Banat je potpisani sporazum Tita i Staljina, kojom Jugoslovenska armija dozvoljava „privremeni ulazak sovjetskih snaga“, nuz neotuđivost naši teritorija. Na to nije mogla motrit kaka mala jedinica, morala je tu bit iskusna brigada, za svaki slučaj i nevolju. Zato brigada otud maršira jednom kolonom prema Subotici, u koju stiže 15. oktobra, pet dana nakon oslobođenja grada.

Oslobađanje Subotice

Kako je stvarno Subotica oslobođena, saznaćemo detaljnije iz kazivanja Subotičana, učesnika. Ruske jedinice bile su Malom Bajmoku i Aleksandrovu, al su pripuštile oslobođenje Željezničke stanice, sotim i grada Subotice, Subotičkom odred, baš ko i u Novom Sadu – Novosadskom odred. Dio svoji snaga, tačnije 3. bataljon, brigada je 12. oktobra ostavila u Zrenjaninu, ko jezgro za formiranje nove XIV VUB, za koju je Dane Korica bio određen za komandanta, dok je za komandanta VIII VUB, misto Korice imenovan Vladimir Branković Gađa. Međutim, do formiranja XIV VUB je došlo tek u Petrovcu od boraca slovačke nacionalnosti. 3. bataljon je naposlitku dobio naređenje da se sa 90 boraca Sridnjobanatskog odreda, izdvojeni iz sastava Crvene armije (metnuti sprva da bolje prate), priključe VIII VUB u Subotici. Tom prilikom i borci Subotičkog odreda ušli su u sastav brigade. Brigada se u Subotici boravila tri nedilje. Za to vrime, brojačano je popunjena na priko 2200 vojnika, (po Nikoli Božiću bilo je oko 2000 Subotičana), mogla se po tom zvati i Subotička, a po generalu Kostu Nađu, jedinica je popunjena do broja 2.775 boraca, med kojima je bilo sedamdesetak žena. Naoružana je gotovo kompletno novim sovjetskim naoružanjem, od pištolja do protivavionske artiljerije. Regrutni centar je bio u zgradi Gimnazije, održan je tronediljni bolničarski kurs za mnogobrojne

Subotičanke, u kasarnama je izvedena tronediljna vojna obuka. Iz operativnog dnevnika štaba brigade za 21. i 22. oktobar 1944. godine, saznajemo da je u Subotici u to vrime zavedeno opsadno stanje. Jedinice mađarske armije, saznajući da ji u zasidi na putu prema Tompi, na liniji Zapadni vinogradi – Čordaški put, čekaje 2. i 3. bataljon VIII VUB, vraćaju se severno od Tompe. Iz Segedina u isto vrime, upućena je veća kolona honveda, protiv koji je hitno upućen 4. bataljon, tramvajima do Palića, a otale trčecim korakom, kako bi se sukob odvijio van naselja Palić, a po nikima što je virovnatnije, da se što dalje zapriči segedinska pruga i voz kojim su dolazili. Tom prilikom zarobljen je jedan oficir i 57 honveda, sa cilokupnim naoružanjem, pa i topovima, koje cigurno nisu vukli pišice, jel ko kadgod sa zaprigom. Faktografska izdanja o vojvodanskim brigadama novijeg su datuma i nepotpuna. Sinhronizovani napad na Suboticu, tribo je doć i iz oklopljenog voza peštanskom prugom, zbog čega je na 8 km od grada, pruga dilom demonstrirana, a severno od Subotice, pored puta koji vodi za Tompu i Kelebiju, priko Daščanske šume, peštanske željezničke pruge, do Čordaškog puta, obrazovan je neprikidni front. Iz isti razloga (opasnost kontranapada), iz redova VIII VUB, pojedine jedinice, upućene su u Sombor i Sentu, ko stalna vojna posada ovi gradova. Dio je, naravno, pridstavljao vojnu posadu u Subotici, dok je jedan broj boraca, angažovan ko obezbeđenje ruske artiljerije, na putu za Tompu, severo-zapadno od Subotice. Ko je za pojačanje i pomoć pristigli ruski jedinica bio zadužen na južnoj periferiji grada, u selu Šandor borac 1. voda, Joca Despotov iz Despotova, sića se: „Nalazio sam se na obezbeđenju prema Kelebiji, nedaleko od železničke pruge, kad se iznenada, iza naših leđa, dolazeći iz Bačke Topole preko Subotice, pojavio nemački oklopljeni voz. Ni danas mi nije jasno, kako je pru-

gom od Novog Sada, gde su se po mom mišljenju već nalazili Rusi, protutnjao kroz Suboticu i na očigled svih nas, Rusa i građana Subotice, pucajući iz topova i mitraljeza, produžio nesmetano za Budimpeštu. Gledali smo za njim zgranuti i ozlojeđeni. Tek tada smo dobili naređenje da hitno porušimo prugu i da mu onemogućimo eventualni povratak u Suboticu.“ (Nikola Božić, „Rovovi i mostobrani“). Dolaskom OZN-e, kreću hapšenja folksdojčera i drugi, koji su i u tom periodu pripremali pomoć jedinicama honveda, nuz asistenciju ubačeni boraca u VIII VUB. Isto je učinjeno u Bajmoku, Senti i više manji mista. Zbog velikog broja folksdojčera Bajmok je bio centar za isliđivanje, u kojem je prija toga bio štab nemačke divizije, kako navodi Nikola Božić u knjigi „Rovovi i mostobrani“, što je pomalo čudno, s obzirom na mađarsku okupacionu zonu, možda je to ipak bio folksdojčerski štab, a i divizija je štogod zdravo veliko, više ozbiljni brigada zajedno. Za formiranje artiljerijskog diviziona, angažovan je bivši major jugoslovenske vojske, koji se pokazo iznenadujuće agilan. Priko jednog vojnika, koji je uvaćen u kradi više pištolja i pridaji licima u gradu, koji je pod opsadnim stanjom, došlo se do još nekoliko vojnika VIII VUB, koji su bili ubačeni članovi organizacije „Trojanski konj“, koji su imali zadatak da nakon likvidacije štabova i oficira VIII VUB, priuzmu vlast u Subotici, upravo, sotim ukradenim oružjem. Njega je još 1943. godine zavrbovao Tibor Rem, rukovodioc obavištajne službe u Subotici. Novoformirani artiljerijski divizion broj je 342 borca i 14 drugarica, dobro opremljen novim ruskim oružjem i oruđima. Konjički eskadron je imo 70 konja i kompletnu konjaničku opremu (sablje, sedla, uzde), zaplinjenu u konjičkoj kasarni u Subotici, po svidoenju jednog generala, konji su bili rekvirirani i sa Zobnatičke ergele, rase zobnatički polukrvnjak, koji je pri-

vatizacijom, posto bivša rasa. Brigadna intendatura je uskladenjena sa zahtevima pridstojećeg frontalnog ratovanja. Formirana je transportna četa od 30 dvoosovinski zaprežni kola, osnovana je mesarska, šnajderska, šusterska radionica i finansijski odsek. Prema operativnom dnevniku 2. bataljona, od 2. novembra do 11. novembra 1944. on se nalazio u Nadbarački i Santovu (Mađarska), imo je sve do 10. novembra na spisku 204 druga i 16 drugarica. Već sutradan 11. novembra brojno stanje je naraslo na 453 vojnika. I oni su naoružani novim, još neodmašćenim ruskim naoružanjem, dopremljenim iz Nadbaračke u Mađarskoj.

S pismom do Željezničke stanice

Po čitavoj oslobođenoj Jugoslaviji, pa tako i u Subotici 7. novembra održani su narodni zborovi, a nakon tog u svečanom defileu, gazio je strojevni korak najmlađi, 5 bataljon. Bio je to prvi ispit tronediljne obuke. Kako su bili prid mnogobrojnom rodbinom i prijateljima, svi su se pastrili da to bude zdravo muški, niko se nije štedio ni najmanje. Sve do 9. novembra brigada je uglavnom boravila u Subotici. Toga dana, u I kasarni na Paličkom putu, svi su se spremali za pokret. Najlakše je bilo spremit se pišadiji, al je posli teško. Paduckala je kišica, a zbor brigade bio je u četiri sata posli podne. Otale, s pismom, krenilo se do Željezničke stanice. Bio je to najveći skup Bunjevaca na jednom mjestu, godinama unatrag, a broj Bunjevaca na spisku poginili kazat će vam da je to tačno. Peroni puni vojske, narod s ovu stranu stanične ograde, traži pogledom svoje. Zvižduk parnjače, prikinio je ispraćanja i svitovanja, a čovik sa crvenom šepicom komandovo je pokret. Mavali su stoječki u vagonima niskog rovaša, tražeć u gužvi jel kogod došo da ji isprati, načičkani da ne možeš ni čućnit, raspoloženi, ta rat je još malo pa

gotov, a tu su i braća Rusi, nema nevolje. Pivala se med ostalima i pisma: „Jato ptica, napušta svoj rodni kraj, vrtiče se, kad nastupi maj”. Kiša je bojadisala akvarel brzog kraja te mladosti, a u kalendaru je mnogima falila baš ta strana, povratka u maju. Spisak priživili boraca, koji je završen u V biltenu VUB, završava se sa brojem 1.040, iako se naš reprezentativac Petro Stantić našo na spisku i poginili i priživili, a njegov brat Pajo Stantić, nije srićom nigdi, pa ga zato nikad nisu ni pozivali na proslave, a on opet, kaki smo mi Bunjevci, nije tioda ji zove i ni na jednu proslavu nije oćo, iako su obadvojca odlikovani medaljom zasluga za narod i medaljom za hrabrost. U njevoj kući u Tavankutu održavani su skojevski sastanci od 1943. godine. Njeva mater Antonija, radila bi štogod prid kućom, koja je bila na ćoši, pa se vidilo na obadva sokaka, i kad javi ugovorenim znakom (prolije vodu po pendžeri), odlazili bi svi priko vinograda, za kućom, svojim putom. Tako su jedared naišla dva mađarska ćendora pa su pitali staru tetu, koja je sidila na klupici ispid komšijske kuće priko puta (sve ćoše bile su od iste familije), jel zna di je Petro. Ne znajuć šta se u sestrinoj kući priko puta dešava, naivno je, kako triba sa vlastima, odgovorila: „Oćo je priko vinograda, malopre, moć bit da je oćo kod majstora šnajće”. Otale su ga (zbog provale u subotićkoj ilegalnoj organizaciji, zajedno sa drugom Grgom) odneli u Bajmak, di je bio centar, sličan Subotićkoj „Žutoj kući”, o kojem baš i nije pisano. Vodili su ga folksdojćeri, koji su tu imali jaku organizaciju i velik broj militarizovani ćlanova. Mućenja su obavljali elektrošokovima, nabijali ćiode pod nokte, tukli bićijom žilom po tabanima, ćupali klišćtima nokte, tako da su za tri dana obadvojca osidili i pošto su ostali pri prvobitnim tvrdnjama, da nikog od tog svita kojeg oni traće ne poznadu, osućeni su na smrt. Za dva dana, rano ućtro, oko ćetri sata, dva straćara došla su i povel

ji u atar. Zna se to zašto. Išli su razmišljajuć, kako ji nisu pogubili tamo da se zna, nego će ji tu u ataru zavalit u kaku jamurinu, da se ne zna ni di su ubijeni, ko stari ke-rovi. Kad su odmakli po mraćku dobar komad u njive Rate, da ji niko ne moć viditi, straćari ji oslobode i mirno se brez objašnjena vrata za Bajmok, s tim da o svemu tom nikom ne divane, jel će onda neće bit milosti. Ubrzo su priko Mađaraša i Gornjeg Tavankuta stigli kući i saznali o toj „milosti”, šta se noćom dešavalo izmed Tavankuta i Bajmaka. Drugovi koji su se tajno okupljali u kući, obašli su nemaćke gazde po salašima, izmed ostali i velik salaš Wolfovih na Rati i zapritili da će njim svi salaši bit popaljeni, a oni smaknuti, ako Petru i Grgu ne pušte na slobodu. Pošto se salaš ne moć branit, jer nikad ne znaš kad će i odkale noćom bit napadnut, skupili su zlata i podmitili svoju folksdojćersku vlast. Peri su posli rata, nudili da u vojski rukovodi fiskulturnom obukom svi garnizona smišćenim u Vojvodini, al je njemu bilo dosta od vrimena ilegalstva i kopanja baza, pa je raće izabro da misto majora počne ko sekretar u tavankutskoj škuli. To smo mi. Dobro nam je i malo, samo da smo med svojima. Stariji brat Antun, već oženjen, sa kapije je odveden u logor „munkaša”, digod prema Erdelju, odkaleg se vratio, što kaću, sama „koća i koććure”, s drććanjem desne ruke od povride. Najstarijeg brata Ivana, koji je tribo „ostat na zemlji”, odvela je 1941. mađarska vojska ko regruta, u garnizon Katovice u Slovaćkoj. Tu su ga ubili na pisti kasarne, kundacima vojnicima i jedan podoficir iz njegove jedinice, jel mu nisu tili virovat da ko Bunjevac ne zna mađarski, misleć da je drzak i provocira.

„Vesela” slika rata u ravnici

Bunjevce su smatrali integrisanim u njevu naciju, bila je to za nji završena stvar. Starom bać-Andriji Stantiću – Drondži, sinu kadgo-

dašnjeg velikog ćurđinskog veleposidnika, ponućeno je da mu sina o trošku drćave, ko vojnika „kraljevske vojske” donesu kući, ako se ućlani u mađarsku partiju. Ivan je osto u Slovaćkoj zauvik, jel sin je sin, a princip je princip. Tako je kadgod bilo, sad se spominje. Jedared je Ivanov grob obašla njegova dobra teta Ćula Skenderović (roćena Šimić), jel joj je ćovik bio u to vrimo željeznićar, pa je imala bresplatnu kartu. Ubili su i sina njeve druge tete Šimićeve, što je ćendorima naivno pokazla put, jel joj je sin Blaća, napo jednog njegovog vojnika u istoj kasarni, što ga je vrido da je „piszkos Rac”. Prid sam rat 1940. bać-Andrijina miljenica Manda, svršena gimnazijalka, dobila je tuberkulozu u Trnjanima, di je ćovikova željeznićarska familija Prpić, bila primišćena iz Tavankuta na stanicu Zadubravlje u Slavoniji. Kako je tamo medicinska pomoć izostala, vratila se u Suboticu sa malim Pericom, od po godine. Ubrzo se, naćalost, pokazalo da je tribala doć još prija 25. aprila 1944. dobili su Tona i Andrija, od partizanski vlasti (posli oni iz Katovica 1941.) napismeno izraze saućešća, što njim je sin Petro poginio u Beremendi, al leš ne znadu di je. Oplakan je kako se oplakuju tavankutski voćnici, mrtvaćki fan-ki za dušu milog pokojnika, sve što ide. Srićom, Petro je sa jedinicom bio umišan med engleske jedinice, a bilo je rići i o ućešću na utakmicima. Da je živ, javio njim je pismom kad je stigo u Poćarevac. Srića je bila manja od tuge, jel su posli svega prvo tili da ga vide, da bi se radovali. Toliko o veseloj slici rata u ravnici, slanoj šunka i Nemcima koji nisu dali do bunara. Ko i u drugim familijama, di je bilo muške ćeljadi puno, nije bilo ko da stane u red prid dermom, a da ne divanimo o poslu, njivi, gluvim praznicima. Samo išćekivanje.

(nastaviće se...)

Zvonko Stantić

TAJNE UTKANE U IMENIMA NARODA

Tragom Danita

Stari zaviti nam divani da je Jakov (kasnije prozvan od Boga ko Izrael) dobio dvanajst sinova i jednu ćer, sa ukupno dvi žene, Bilhom i Rahelom. Jedan od njegovi sinova zvao se Dan (na hebrejskom: „sudija”), a dobio ga je s Bilhom, sluškinjom Rahelinom, koja mu je bila supruga

U svojim poznim godinama Jakov proročki progovara o životnom putu i misiji koju je Bog dodilio njegovim sinovima i plemenima koja će od nji nastat. O Danu i Danitima progovara ovako:

Dan će suditi svom narodu, kao jedno od plemena Izraelovih. Dan će biti zmija pored puta, otrovnica koja ujeda kičicu konja da jahač pada naznak. (Mojsijeva 49: 16-18)

Zmija kraj puta

Baš kako i zmija u pisku pustinje za sobom ostavlja trag, tako su i Daniti ispunjavali proročke riči Jakovljeve, ostavljajući di god su išli za sobom svoje tragove u imenima, od rika i gradova, do čitavi naroda. Citat u knjigi Jozuinoj nam to i potvrđiva:

Daniti su imali teškoće u zaposjedanju posjeda svog teritorija, tako su pošli i napali Lešem, i zauzeli ga i pobili oštricom mača sve i zaposjeli i nastanili se u njemu. Nazvali su Lešem po imenu njihova oca Dana. Ovo je bilo nasljedstvo plemena Dana po njihovim rodovima, gradovima i njihovim selima. (Jozua 19: 47-48)

Božija je, međutim, promisao i volja da će Daniti, za razliku od drugi plemena Izraelitski, morat čekati duže na spasenje. I da će na putu ka tom istom spasenju morat proći više muka i iskušenja.

U knjigi Otkrivenja, Mesija poručiva apostolu Jovanu da će bit izabrano 144.000 sluga iz plemena kojima je zajednički pridak Jakov. Prostom računicom to bi značilo, da će iz svakog od dvanajst pleme-

na bit izabrano po 12.000 ljudi. Međutim, nije tako. Danitsko se pleme tu ne spominje.

Razlog za to je idolopoklonstvo kojem su se vrlo rano u svojoj istoriji odali, i u tom su bili prvi med Izraelitskim plemenima. I za ovo, ko i za druge okolnosti vezane za Danite, možemo naći potvrdu u biblijskom pridanju. U knjigi o sucima (18: 1) tako nalazimo svjedočenje da su u Kanaan, današnje područje zapadno od Jordana i Mrtvog mora, poslali pet svoji izviđača. Tu petorica odabrani naidoše na mladog levitskog sveštenika, Mihi. Upitavši ga o cel Bog blagosloviti njegov put, on im on odgovara potvrdno.

Od njega otidoše potom do zemlje Lais, di su vidili da ljudi žive u miru i izobilju. Nije prošlo dugo, ovu su vist izviđači prineli svojoj braći, i šest stotina naoružani Da-

nita se zaputilo ka Laisu da ga napadnu i zauzmu za sebe. Utaborili su se na tom putu u mistu Kiriath-Jearimu, u Judi. I kako proroštvo Jakovljevo o Danitima veli, opet su za sobom ostavili trag! Preimenovali su to misto u Mahane-Dan (tabor Danita).

Kad su se našli na kapiji grada Laisa, šest stotina ratnika ostade čekajući, a oni pet izviđača opet uđe med tuđince i ušunja se u jednu od kuća, iz koje su ukrali efod, mnogobožačku relikviju kojoj su se klanjali pagani. Di god su kasnije Daniti kročili, za sobom su pored traga svojeg imena, ostavljali i ove tragove – idolopoklonstva i paganske vire.

Lavić iz Bašana

Dan je važio za mladog, ratobornog čovika punog života, koji

nije tušta mario za granice, ni tuđeg prava, ni svoje pristojnosti. A te osobine je naslidilo i cilo pleme, koje se dva i po vika umnožavalo velikom brzinom. Od rođenja Danovog, do povratka Izraelita iz izgnanstva u Egiptu, pod vođstvom Mojsija, samo Danita sposobni za ratovanje bilo je priko šezdeset iljada! I sve su to bili mladi momci od dvadeset godina, pa navise. Nadbrojali su pleme Manašeh, duplo. A pleme Efraim, za trećinu. Njevu brojnost nam nedvosmisleno potvrđiva i Biblija:

Od sinova Dana, njihovi rodovi, njihove porodice, po njihovim očinskim kućama, po broju imena, od dvadeset godina i više, svih koji su bili sposobni za vojnu službu, svih koji su bili izbrojeni od plemena Dana šezdeset i dvije tisuće i sedam stotina. (Brojevi 1: 38-39)

Dajući posljednje blagoslove Izraelitima prid svoju smrt, Mojsije je za Danite kazo da će bit ko lavić koji skače iz Bašana (Ponovljeni zakoni 33: 22). Dakle, Jakovljeva i Mojsijeva pridviđanja nam divane da će Daniti bit ratoborno pleme, koje neće siditi di je nastalo, već će ić u osvajanja, skaćući iz pohoda u pohod. Ko i za druge navode, i po ovom pitanju se možemo osloniti na biblijske izvore. U Knjigi o sucima, nalazimo slideći citat:

Gildea je počivao s one strane Jordana. Dan, zašto je ostao kod lađa? Ašer je ostao na obali mora i počivao u svojim uvalama. (Knjiga o sucima 5: 17)

Ovaj citat nam potvrđiva da su Daniti pored svoje ratničke prirode, bili i moreplovci. Po povratku u Kanaan, ostavljajući za sobom gorke godine provedene u Egiptu,

jedan dio Izraelita se odlučio na drukčiji put. Taj put od Bliskog Istoka nas vodi pomenutim ladama, do Sardinije. Niki 1500 godina pne., na Sardiniji je procvetala tribalna kultura, vešta u gradnji megalitni zdanja. Ujedno i posljednja na svitu. Ime tog plemena bilo je Šardana. Dominaciju nad Sardinijom, proširili su i na Korziku, a zatim i na Balearska ostrva (Majorka, Menorka, i još nekolicina manji ostrvaca). Njeva ratnička narav njim je pomogla da kontrolu nad ovim ostrvima zadrži oko iljadu godina. Ime plemena, i prvog ostrva kome su dali ime (Sardinia), upućiva nas da se radi upravo o potomcima Jakovljevog sina, Dana. Etimologija riči hebrejskog jezika takođe govori u prilogu da su

pomorci Sardinije i okolni ostrva, upravo Daniti.

Na hebrejskom jeziku, termin „šaron“ znači „čistina, ili ravnica“. A sama rič „šaron“, ima koren u drugoj riči, „jašar“. Ona se možd privest ko „učinit ugodnim, prosperirat“. Dakle, Šardana nije ništa drugo do Danitsko pleme, koje je prosperitetno i koje je našlo ugodno misto za život.

Sarmati, Skoloti, Škoti

Po povratku iz Egipta, došlo je do podile Palestine med plemenima Izraelitskim. Daniti, zaluđeni mnogoboštvom bili su duhovno oslabljeni i nisu uspijeli zaposist svu teritoriju koja njim je bila naminjena. To je jedan od razloga zašto su,

nezadovoljni više sobom nego zemljom pod sobom, rišli krenit u migracije. I jedan od razloga zašto su zauzeli grad Laiš, preimenujući ga u „Dan“. Iako je njevo naslidstvo u okolini gradova Tir i Sidon, dva čuvena grada, čija su imena Feničani proneli nadaleko. Daniti, i sami vešti moreplovci, mišali su se sa ovim narodom i osnivali su kolonije po Mediteranu.

Imajući ove uspihe Danita u vidu, ne treba pomislit da je cilo pleme izabralo ovaki život. Padom severnog Izraelitskog kraljevstva u 8. viku pne., ostatak Danita je porobljen, a take je sudbine bilo i svako drugo pleme s kojima su živili u neposridnoj blizini, ko na primer pleme Efraim. Odvedeni su u Asiriju, priko rike Eufrat. A kad je palo

i Asirsko carstvo u 7. viku p.n.e., zaputili su se kroz Kavkaski prolaz, severno od Kavkaskog masiva.

U to vrime, ovo je bilo poznato ko zemlja Sarmata, a sam prolaz nazivan je „Sarmatski prolaz“. I samo ime Sarmata, upućiva na drevni grada Samaria, koji je bio pristonica severnom kraljevstvu Izraelita. Sarmati su sebe nazivali „Skoloti“, dok su ime „Sarmati“ dobili od stari Grka. Skoloti, il Sarmati, migrirali su ka severozapadu Evrope, i mnogi od nji su se nastanili na severu Britanskog ostrva. Oni i dan-danas sebe zovu skoro isto ko i prije skoro dvi iljade godina – Škoti.

nastaviće se...

Tihomir Kujundžić Matković

DEŠAVANJA U SUBOTIČKOM SPORTU

Fudbaleri iz blata

I tokom marta i aprila bilo je i biće tušta sportski dešavanja na području Subotice i okoline.

Otvaranje sezone

Sezona na subotičkom Hipodromu otvara se 21. aprila, sa istoimenim danom. Biće to prvi trkači dan koji će okupit kasače i ljubitelje ovog sporta koji su se uželili trka nakon dugačke zime.

Dan ranije, u subotu, 20. aprila, s početkom od 10 sati, u Restoranu „Spartak S“ održaće se Godišnja skupština Konjičkog kluba Bačka.

Blato donelo bodove

Fudbaleri Spartak Zlatbor vode su, nakon odlaganja zbog lošeg vremena, a posli i obaveza reprezentacije, konačno nastavili takmičenje u Super ligi Srbije. Po teškom i blatnjavom terenu uspijeli su pobediti Novi Pazar s 2:0 (1:0) i tako zabilužit prvu pobidu u prolićnom dilu sezone.

Nakon Novog Pazara uslidila je teška serija u kojoj su se redali niški i kragujevački Radnički, Rad, Crvena zvezda...

Zaustavljeni u Kupu

Rukometaši Spartak Vojputa ove sezone neće igrat na završnom turniru Kupa Srbije. U meču osmine finala ovog takmičenja poraženi su od Vojvodine, nuz Partizan najjače srpske ekipe, sa 21:24 (6:14).

Putari jesu poraženi, al nisu poniženi, iako izmed dva rivala stoji cila liga razlike. Naprotiv, u određenim periodima meča Spartak je bio apsolutno ravnopravan, a najzanimljivije je bilo u finišu kad su Subotičani bili opasno blizo iznenađenja.

Ostali brez trenera

Nakon nezvanični informacija da je **Goran Ilić**, trener Muškog odbojkaškog kluba Spartak napuš-

tio tabor Golubova, iz Kluba je u utorak stigla i zvanična potvrda.

U saopštenju kojeg potpisiva **Duško Guslov**, pridsidnik MOK Spartak, stoji:

„Prvi trener MOK 'Spartak' iz Subotice, Goran Ilić, je 14. marta sapoštio je Klubu svoju jednostranu odluku da napuši Klub i ko razlog naveo dobijanje angažmana za jedan klub u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Uprkos tom, ekipa redovno trenira u punom sastavu i primetno je uočljiva dobra atmosfera na treninzima sa novim vidljivim motivom kod svi igrača da Klub uspešno završi odigravanje baraža i zadrži status Superligaša.“

Odbojkašice za finale

Polagano se bliži rasplet u odbojkaškim super ligama, a Subotica ima svoje prdstavnike i u muškoj i ženskoj konkurenciji.

Odbojkašice trenutno imadu malu pauzu u polufinalnoj seriji

plej-ofa. Odigrale su dva polufinalna meča u Subotici protiv beogradske Vizure, rezultat je trenutno 1:1, a slide dva duela u Beogradu, 10. i 12. aprila. U finale će ekipa koja dođe do tri pobide, a ukoliko i posli četiri meča bude nerišeno, peti meč, takozvana majstorica, igra se u Subotici, 15. aprila.

Šesta uzastopna titula

Kuglašice Pionira su dva kola prije završetka Super lige Srbije osvojile šestu uzastopnu titulu državnog prvaka. Pionir je savladio Apatin sa 5:3, a kako je drugoplasirano Jedinstvo poraženo od Srema sa 1:7, subotički superligaš je dva kola prije kraja steko nedostižnu prdnost od pet bodova.

U redovima Pionira najefikasnija je bila iskusna **Nevenka Joković** koja je u finišu dodala 579 čunjeva i pomogla Pioniru da dođe do još jedne pobide u sezoni, a vrlo dobra je bila i **Livija Santo** sa 548 oboreni čunjeva. **N. Stantić**

I JEDNI I DRUGI SASTAVNI SU DEO NAŠIH ŽIVOTA

Uspesi i neuspesi

Uspesi su, kao i neuspesi, delovi našeg svakodnevnog života. Mi „pobeđujemo” i „gubimo” svakodnevno – na poslu, u politici, ljubavi, prijateljstvu. Male ili velike bitke svesno ili nesvesno vodimo celog života i sa samim sobom. I na tom terenu pobeđujemo ili bivamo poraženi

Svako društvo ima svoj model uspeha, isto kao što i svaki pojedinac ima svoj sopstveni, unutrašnji model uspeha. Problemi ponekada nastaju kada čovek nije u stanju da uskladi ova dva modela. Jer nije redak slučaj da jedan uspeh isključuje drugi. Tako, na primer, ima ljudi na visokim položajima, sa visokim primanjima, društveno, dakle, veoma uspešnih i cenjenih ljudi, pa ipak, mnogi od njih se često ne osećaju ni srećnima, ni zadovoljnima, po najmanje uspešnima. Društveni tj. „javni” uspeh guši ponekada onaj lični, unutrašnji, a bez tog ličnog uspeha, čovek je uvek uskraćen.

Uspeh „zamagľuje” vidike, a nesueph udara u srce

Inače, uspeh je kao i sreća jedno subjektivno osećanje zadovoljstva, prijetnosti i ispunjenosti, zanos ali i moći. Uspeh je zavodljiv, on zanosi, „udara” u glavu, udaljuje i odvaja od drugih, šta više, on ponekada zamagľuje pogled „pa se ne vidi ništa drugo”.

S druge strane, neuspeh je subjektivno osećanje nezadovoljstva, neprijatnosti, neispunjenja, praznine, promašaja. I dok uspeh udara u glavu, neuspeh pogađa pravo u srce, oduzima volju za životom, stvara nezadovoljstvo, nesanicu, depresiju.

Ništa ne uspeva tako dobro kao uspeh

Zbog svega toga ljudi vole, žele, traže i teže uspehu. Već od malena decu podstičemo na uspeh. I to je dobro jer je za pravilan razvoj ličnosti

nosti doživljaj uspeha izuzetno značajan, naročito u prvim godinama života i u mladosti uopšte. Odrastao čovek ima i druge oslonce u životu, on naime, ima znanje i iskustvo. Sem toga, čovek vremenom nauči kako da se nosi i sa uspehom a i sa neuspehom. Mladi još sve to ne znaju, pa im i jedno i drugo ponekada zadaje brige, neuspeh pogotovo. Budući da uspeh deluje podsticajno i ohrabrujuće, to bi roditelji trebali čak da povremeno „iskreiraju” kod svoje dece neke male uspehe, kako bi kod njih stvorili to prijatno osećanje uspešnosti, koje dalje jača ličnu sigurnost a ona opet doprinosi novim uspesima. Jer, kako glasi poznata engleska poslovice : „ništa ne uspeva tako dobro kao uspeh”.

Međutim, i porazi su normalan i prirodan pratilac svačijeg života.

Ničiji život ne predstavlja jednu stalnu uzlaznu liniju, niti je uvek „posut ružama”.

Porazi - normalan deo života

Uvek ima i „trnja”, zamki, kriza i posrtanja. I kao što treba znati živeti i podnositi uspeh, tako isto treba u životu upoznati i poraze, i što je još važnije – naučiti biti poražen. Jer je spremno dočekan poraz uvek manji poraz. Baš zbog toga neka jedinica u školskom dnevniku, neki školski prekršaj, podbacaj u sportu, razočarenje u ljubavi ili prijateljstvu, ma kako oni bili bolni i neprijatni u nekom životnom periodu ili trenutku, ne treba i ne mora predstavljati „smak sveta” i izvor dugotrajnog neraspoloženja, tuge ili ogorčenja.

Naprotiv, koliko god to izgleda-

lo nelogično, porazi čine naš život uravnoteženim, jer svaki neuspeh prirodno budi u čoveku borca i potrebu da se poraz prevaziđe.

Porazi nas jačaju

Ako se na poraze, dakle, gleda kao na izazov i podsticaj, onda su oni čak i korisni. Naravno, ako ih nema previše, ili još gore, ako su samo oni prisutni u nečijem životu.

Ne praviti zbirku poraza

Previše poraza iscrpljuje, slabi naše snage i dovodi do ravnodušnosti i bespomoćnosti. Zato i ne treba od svog života praviti zbirku poraza, nego se moramo uvek truditi da ono što započnemo – i završimo. Stalno započinjati i odustajati je najgora životna varijanta. Ali još gore je započinjati neki posao sa uverenjem „da se to ne može”, „da je to teško”, „da ja za to nisam sposoban” jer tako sami sebi sugerišemo neuspeh.

Samopouzdanje - najmoćnija energija

Vera u sopstvene mogućnosti, vera u sebe i samopouzdanje su naša najmoćnija unutrašnja energija, što nam već u startu obezbeđuje pola uspeha. Naravno, uvek treba računati i na mogućnost neuspeha. Najbolji način da se odbranimo od neuspeha je baš u tome da ga nikad ne isključujemo iz svog života i ne odbacujemo kao životnu mogućnost i kao vrstu sazajnog iskustva koje, kao i uspeh, može da obogati naš život.

Desa Kujundžić

Poso – Bićete pod velikim pritiskom da ispunite sve svoje obaveze, ali niko od ti obaveza nisu zapravo vaše. Ambicije koje imate mogle bi predstavljati razlog za oprez u vašem okruženju, uglavnom od ljudi koji vam ne misle dobro. Pobrinite se da ljudi s kojima se okružujete nisu ljudi koji bi tili viditi vaš neuspjeh. Iako to neće uvijek biti tako.

Ljubav – Vaš partner će vam zamiriti na činjenici da očekivanja koja od vas ima nisu ispunjena. Nemojte dopuštati da se ovo stanje prolongira, u stvari, učinite sve što možete da situaciju popravite. U suprotnom, tako ćete metiti na kocku sve što ste uložili u tu vezu, ili brak.

Zdravlje – Imaćete problema s krvnim pritiskom.

Poso – Ideje koje imate biće moguće ostvariti samo ako se budete pridržavali uputstava nadređeni. To vas virovatno neće usrićiti, ali to je najbolji način za vas da uložite svoju energiju, kako bi ostvarili svoje ambicije i pored svih nedaća koje vam se nameću.

Ljubav – Svesni ste već niko vrime da stvari u vašoj vezi nisu baš kako bi vi volili da jesu. I u tom niste sami, vaša voljena osoba se bori s istom spoznajom. Stoga učinite sve što je u vašoj moći da se situacija popravi, umjesto čutenja i naslućivanja da bi rešenje moglo biti, i ko je više a ko manje kriv. Zdravlje – Možete se nadat blažim poteškoćama s kolinom i zglobova.

Poso – Pokazujete zavidan nivo odlučnosti po pitanju stvari koje su vam prioritet. Iako vam ta karakteristika može iskomplikovati stvari kad situacija bude zahtijevala sposobnost i spremnost na pragmatičan kompromis. U takvim situacijama bez sumnje naće se ljudi koji će imati namiru taku situaciju iskoristiti protiv vas. I sami ćete tog postati svesni, iako će vam se činiti često da vas niko ne može sputati. Ljubav – Pokazujete veliko nestrpljenje u partnerskim odnosima, a di je to od ključne važnosti. Razlozi za to su dobro vam poznati, iako ste ji zadržali za sebe ko da se ništa negativno ne dešava. Ovo čutenje onemogućava vas da uskladite svoje ponašanje sa situacijama koje su prid vama.

Zdravlje – Čuvajte se povrida koje bi mogle nastati u žurbi i stresu.

Poso – Ne ulažete dovoljno truda u stvari koje bi trebale biti vaš prioritet. To ne samo da stvara sliku o vama ko ne-

kompetentnoj osobi, već takođe stvara opasnost da kogod drugi priuzme vaše dužnosti. U vašem je interesu najbolje da ono što se očekiva od vas i da ispoštujete. Nagrada za uloženi trud neće izostati, ali morate pokazati rišenost i poraditi na motivaciji.

Ljubav – Činite sve što je u vašoj moći da usrićite voljenu osobu, a opet imate utisak da vam to ne polazi za rukom. Iako često ovaj osičaj nema utemeljenje u realnosti, bar ako je virovati vašoj voljenoj osobi. Strogi ste prema sebi i tražite nemoguće. Pokušajte da se fokusirate na ono što je realno vaš uspjeh i u tom nađite radost, koju će te podijeliti s voljenom osobom.

Zdravlje – Nađite vrijeme da pojačate svoju izranu. Imunitet će vam biti ugrožen.

Poso – Vaše urođene liderske sposobnosti postaju odlučujući faktor u namiri da uspijete u svojim ambicijama. Naćete se u okruženju ljudi koji dilete ambicije, i njeva mišljenja biće vam od koristi, ali nemojte nikad posumnjati da iza te srdačnosti ne leži lični interes. Ne otkrivajte sve aspekte nastojanja koje imate takim ljudima.

Ljubav – Ulazite u period obnovljenog samopouzdanja. I ovo za niko od vas neće značiti nužno da se to odnosi na vezu ili brak u kojem ste. Prije ili kasnije moraćete prisiti šta je prvo na listi vaših prioriteta, jel na dva stoca nije mudro siditi.

Zdravlje – Čuvajte se nepotrebni stresni situacija, jel će prije svega vaš um biti bombardovan pritiscima.

Poso – Ovo je dobar period da ostvarite planove koje imate već duže vrijeme, a nisu odmakli dalje od vašeg nadanja. Ne samo da ćete s lakoćom obavljati ono što inače morate, već ćete imati uspiha i u stvarima koje su dio vaših ambicija. Ljubomora u vašem okruženju zbog ovog nije isključena, ali nemojte joj davati povoda da jaća uplićanjom u rasprave.

Ljubav – Vridnosti koje vam partner postavlja u vezi, čine vam se sve više ko suprotne onom što vam se vi tili da veza počiva. Iako vam se vaš koncept čini bližim, ne pokazujete rišenost da ga druga strana uvaži, ili da makar postignete kompromis oko ti stvari.

Horoskop za april

Zdravlje – Imaćete problema s vidom.

Poso – Vrime veliki izazov je prid vama, a to će od vas u nikim situacijama zahtijevati liderske sposobnosti. Naće se ljudi koji će pokušati baciti senku na vaše uspihe, ne bi trebali oklivati da se tim pokušajima otvoreno suprotstavite. Inaće će vaš integritet biti doveden u pitanje i prid ljudima koji su vam inače naklonjeni.

Ljubav – Veliki dio pripadnika ovog znaka imaće neprijatne situacije, pogotovo oni koji su duže u vezi ili braku. Lomovi su na pomolu po mnogim pitanjima jel ne nudite rišenje, nit pristajete na kompromise koji bi mogli doprineti smirivanju situacije. Stavljajući ovi pitanja pod tepih ne pomažete ni sebi ni voljenoj osobi.

Zdravlje – Čuvajte se od rizika povride na radu.

Poso – Nestaje vam strpljenja za stvari koje ste već trebali uspijeti uraditi ranije. Ljudi oko vas zbog tog počinju primjećivati vašu nestabilnu prirodu. Što nikako ne podstiče vašu popularnost u radnom okruženju. Planove koje imate nećete lako ostvarivati u ovom periodu, ali i ovo nesavršeno vrijeme morate iskoristiti što je produktivnije moguće.

Ljubav – Ljubomora sa kojom se suočavate čini vašu vezu sve više nestabilnom. Iako ne nalazite dokaze za stvari koje vas nerviraju, ili izazivaju vašu sumnju, čini se da nemate volje pristati trošiti energiju u tom smeru. Jedna od dvi strane u toj situaciji će morati izaći s rišenjem, jel status quo iscrpljiva obadvoje bez potrebe.

Zdravlje – Čuvajte se infekcija i mogućih komplikacija, pogotovo ako imate otvorenu ranu.

Poso – Mnogi vam se planovi ne odvijaju kako ste zamislili, i padaje u vodu. Ovo je ipak dobar period da uvidite šta ne valja i zašto ne postizete željene rezultate. Drugi dio miseca biće vam više naklonjen u tom smislu, dok bi u prvom trebali podvući crtu šta tačno nije valjalo u prošlosti i kako da to prominite praktičnim koracima.

Ljubav – Pojavice se osoba u vašem životu koja će postati predmet vašeg zanimanja, pa i divljenja. Prije svega jel o toj osobi nećete znati dovoljno.

Ako ste u vezi ili braku, ne dozvolite da vam ova fascinacija iskomplikuje dugoročne interese, i odnos u koji ste ulagali. Zdravlje – Osičaj česte bezvoljnosti i iscrpljenosti često će vas pratiti.

Poso – Upoznaćete ljude koji su na mnogo načina povezani sa stvarima koje su i vaš predmet interesovanja. Ovo će vam doneti korisne aspekte poznavanja, ali ćete iskusiti i osičaj da je posridi nadmetanje. Kako vrijeme prolazi, ovaj osičaj će kod većine vas postajati sve dominantniji i udaljavati vas od ti ljudi. Razlog zašto nalazite sve manje vrijeme za nji, najbolje zadržite za sebe.

Ljubav – Romantičnost koja vam nije svojstvena, sad predstavlja izvor snage za mnoge od vas. Stabilnost na kojoj ste radili sad vam uzvraća svojim plodovima. Postarajte se da tako ostanete, jel kako vrijeme odmiće voljena osoba će vam pripustiti vodeću ulogu u ovoj epizodi vašeg zajedničkog života.

Zdravlje – Osim blagi glavobolje, nema indikacija za ozbiljnije smetnje.

Poso – Posidujete ogroman potencijal, a ovo je period kad bi mogli početi

uvidati na brojnim primerima da ga trošite ne bil impresionirati ljude koji vam nisu prioritet, nit mogu uticati na tok vaše karijere. Posvetite se zato svojim interesima, usmiravajući svoju energiju i potencijal ka jasnim strategijama za uspih.

Ljubav – Vaš partner će zahtijevati veću privrženost načinu zajedničkog života za koji niste sasvim sigurni dal želite ili ne. Pokušajte se izboriti za prostor i vrijeme u kojem će te moć iskristalisati u sebi kako stojite po ovom pitanju, umjesto što prićutno pristajete na svaku novu ideju ilizahtiv.

Zdravlje – Prinapetost bi vam mogla ugroziti i druge aspekte zdravlja.

Poso – Ne nalazite da su vaše iskrene namire i napor pravično nagrađeni. Za to postoji tušta razloga, a glavni razlog je vaše ponašanje, koje to sve omogućava. Ako želite da vaše ideje i napori dobiju adekvatan smisao, morate postaviti jasnu granicu trpeljivosti. Ovo neće biti prijatno ni vama a još manje onima koji na vas gledaju ko na pokušnu imovinu, ali taj korak se mora desiti. Ljubav – Mnogo očekivate od partnera, ali to ne ispoljavate ni kroz ponašanje ni riječima. Ako želite da se što god od tog ostvari, morate dozvoliti da vaša očekivanja budu poznata, a ne u drugom planu.

Zdravlje – Izbegavajte nezdravu i prizačinjenu ranu.

T. K. M.